

1794.

1. Bierdeman, Carolus : De legato generis secundum
Jus commune et Romanico. Brandenburgico.
2. Gilbert, Ludovicus Guilielmus : De natura Coacti-
+ Sublime et historiae matheseos primae vel univ. a
Julio (siehe Band n. 1792-1794)
- 2^a Meckel, Phil. Frid. Theodor : De consensu partium
corporis humani.
3. Tiefftrunk, Joannes Florinus : Theses. I. Utinam temerum
illorum temporem emendatione necessaria erat, si, quem
petierunt finem attingere valuerunt II. Temerum
scientiae omnibus in rebus politicis se audienda
fuerunt magis fuerunt momenti, maximaque praee-
buerunt commoda.
4. Waldau, Johannes Christianus : De fidejussore fidejussor.
is nec non de differentiis inter fidejussorem succe-
danum et indemnitate.

5. Follerkoper ab Altkönig; Casparus: Sensus externus
1795

1. Reschkelem, Carolus Viduicus: De origine querelae
in officio testamenti.
2. Ruit, Francus Christianus: De locis in apoplexia affectis
3. Schmidt, Thom. Tractum: De consensu partium.
4. Walter, Francus Christianus: De eo quod iustum est in ebe
ritate praecipue in legitima competenti-
1796.

1. Ruit, Francus Christianus: De locis in pleuristide
affectis
2. Wiese, Gustavus Ferdinandus: De impedimento ma-
trimonialis ob consanguinitatem et affinitatem sec-
undum ius mosaicum et Romanum.

1797.

1. Becker, Henricus Carolus: Tractatus de variis chyli
feris et lymphaticis primordiis

1797

Thunspack, Christ. Groll: De jurebus in laesione omnium
ad jus naturalis principia & jurisdictio

Reil, In. Christian: De oculi mutationibus internis

Herling, Cas. Guis Ludov.: An constantibus jam literis
lypticis, ut optis valide fieri possit?

1798

Sprengelius, Carlus: Analecta historica ad medicinam
Rhaecorum.

Wiese, Guil. Ferdin: De jurebus et obligationibus morachi
catholici et sacra Evangelicorum consensu in specie,
jurand opusis successioneum ab interdicto

1799

1. Heidemann, Augustus Guilielmus: De coronata delinquendi

2. Kraus, Joannes Henricus Otto: De rationis natura

ac instale secundum jus Romanum.

Faint, illegible handwriting on aged paper, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several horizontal lines across the page.

1795, 12

1

DE
HYDROPE UTERI
ET
DE HYDATIDIBUS
IN UTERO VISIS AUT AB EO EXCLUSIS.

DE HYDATIDIBUS
ET
HYDROPE UTRI
USQUE VISUS AUT AB EO EXCUSIS

DE
HYDROPE UTERI
ET DE
HYDATIDIBUS

IN UTERO VISIS AUT AB EO EXCLUSIS,

SPECIMEN INAUGURALE MEDICUM
QUOD
CONSENSU FACULTATIS MEDICAE
PRO
GRADU DOCTORIS MEDICINAE ET CHIRURGIAE
LEGITIME OBTINENDO
DIE XIV. APRIL. MDCCXCV.
PUBLICE DEFENDET
AUCTOR
GERASIMUS CONSTANTINI DE GREGORINI
CEPHALENAEUS.

ACCEDUNT TABULAE AENAE,
VIVIS COLORIBUS DISTINCTAE.

HALAE,
TYPIS BATHÉANIS.

D E
HYDROPE UTERI
ET DE
HYDATIDIBUS

IN OTIIS VIRIS AUT AB EO EXCUSIS

SPECIMEN INAUGURALE MEDICUM

1800

CONSENSU FACULTATIS MEDICAE

1800

GRADO DOCTORIS MEDICINAE ET CHIRURGICAE

LEGITIME OBTINENDO

DIE XIV APRIL MDCCCX

IN THEATRO ANATOMICO

AUCTORE

GERASIMUS CORNELIUS DE GREGORINI

PHYSICUS

ACCURATE REVISIT AVRENT

VISS GREGORINI DE GREGORINI

H A L A E

ATQUE PATRIAE

V I R O
C E L S I S S I M O , I L L U S T R I S S I M O
C O M I T I L U S I ,
S U P R E M O E X C U B I A R U M M I L I T A R I U M B O R U S S . P R A E F E C T O ,
E Q U I T I O R D I N I S M E R I T O R U M ,
G E N T I L I , F A U T O R I E T M A E C E N A T I
S U O L O N G E G R A T I S S I M O ,

H A S C E
P I E R I D U M P R I M I T I A S
S A C R A S E S S E C U P I T E T O F F E R T

A U C T O R .

V I R O
C E S S I M O , I L L U S T R I S S I M O
C O M I T I L I S
S U B R E G I S E X C E L S I S S I M I S I L L U S T R I S S I M I S
R O G I T I S O R I S M A G N I T I M I S
G E N T I I F A C T O R I S P T M A G N E S T I
S U O L O C O G E S T I M I S

1777
S T E R N D U M P R I M T I S
S U O L O C O G E S T I M I S

A U C T O R

P R A E F A T I O.

Quem hic publico eruditorum examini submitto, commentariolus legibus academicis originem suam tribuit. Morbi descriptionem et theoriam continet, a plerisque auctoribus vel neglecti vel strictim ac modice, quasi aliud agerent, descripti: quam quidem sententiam quivis confirmabit, qui duntaxat ASTRUCII, MAURICEAUI aliorumque opera consulperit. Necessarium itaque putavi curatius examinare hanc aegritudinem, haud adeo raro occurrentem ac vulgo creditur. Verum quidem est, varias observationes et lectu omnino dignas me non vidisse e. g. BOLTENII *diff.* Argent. 1762. Aliae vero observationes, quas neglexisse nonnullis forsân videbor, reipsâ non neglexi, sed consulto silentio transii, cum longe alium ac hunc describant morbum. e. g. COSCHWIZII *diff.*, KEMMERICHII observationem apud SELLIIUM, PECHLINI observationes, quas male quidem PLOUCCQUETUS (*system. nosolog.* vol. III. p. 182. f.) huc trahit.

Hydatides uteri illustravi tabula ab Ill. MECKELIO, praeceptore ad cineres usque colendo, benigne mihi donata, cujus explicationem Ipsi quoque gratus debeo, viro, qui ita humaniter ac benefice mecum egit, ut nunquam apud me Ipsi beneficentia sint intermorta. Grati quoque animi laudem in me nunquam desiderabit Ill. REILIUS, qui suam

fuiam in me voluntatem suumque studium, quandoquaque res tulit, et patefecit et probavit: cuius rei singulare quidem τεκμήριον vel id fuit, quod curam nosocomii nostri mihi soli per sex et quod excurrit menses contulerit. Nec tantorum unquam abolefcer gratia factorum.

Non possum denique, praeclarissimorum meritorum et insignis erga me benevolentiae Ill. SPRENGELII, praeceptoris mihi aeternae venerandi, hic publicum non dare testimonium. Tanta sunt, quae HUIC VIRO debeo, ut, quibus verbis, quae sentio, dicam, non sciam. Per omne temporis spatium, quo in hac Academia literaria versatus sum, quotidiana sua me dignatus est consuetudine. Semper me summa humanitate amplexus est; semper suffultus sum paternis EJUSDEM consiliis: atque in hoc describendo dissertationis specimine omnes mihi reddidit leviores difficultates. Hinc accipiat VIR benevolus, quas ILLI perfolvo gratias, pro iterata EJUSDEM in me benevolentia, velimque existimet, omnem meam operam ac studium ILLI esse deditum.

D E
H Y D R O P E U T E R I .

S E C T I O I .
H I S T O R I C A .

I .

Definitio.

Hydrometram, hydropem uteri, vocamus praeternaturalem ferofam, lymphaticam aut pituitofam in uteri cavitate colluviem. Qua quidem necesse est ut functiones organi laedantur, ac alia quoque organa cum utero consentientia afficiantur: hinc verus inde morbus exurgit. Cum vero uteri cavitas per fe quidem cum aliis cavitatibus non cohaereat, totum corpus handquaquam inde tam facile patitur, quam ex ascite, ex hydrothorace aut ex hydrocephalo: quibus accedit, uterum minime tanti momenti esse organum ac tantopere vitale, quam pulmones, cerebrum et alia, ut laefis functionibus iftius aegra ilico et fanitatem et vitam periclitari debeat.

A

Ex

Ex hac quidem definitione elucet, haudquaquam eos morbos esse ad hydrometram numerandos, ubi, remanente menſtruo ſanguine et lochiorum fluxu, tumor uteri oritur, minuendus reſtituto fluxu ſanguinis. Qui tumor, cum ex accumulato praeter naturam ſanguine oriatur, minime hydrops eſt vocandus. Hac omnino ratione, quem ΒΟΝΕΤΥΣ ¹⁾ allegavit ex ΣΧΗΡΩΚΗΗ obſervationibus, verus uteri hydrops minime fuit: etenim remanentibus lochiis inflammatio potius cervicis uteri eruperat. Ita quoque, quem ΔΑΝΙΕΛ citavit ²⁾, caſus ex ΒΑΙΟΝΙΟ, haudquaquam hydrometris eſt adnumerandus. Maniſteſto fuit abſceſſus, ex quo manavit puris immenſa copia, neque ea lactis ante partum metaſtaſis, quam ſubſuiſſe ΒΑΙΟΝΙΟΥ autumat ³⁾.

2.

Haec quidem congeries aquarum, vel ſeri vel lymphaticorum humorum, fieri verſus uterum poteſt, vel in ſtatu uteri gravido, vel extra graviditatem. Quod, ut generatim loquamur, primum diſcrimen conſtituit.

a. In ſtatu itaque gravido uteri aquoſi humores accumuluntur vel in ovulo ipſo, inter embryonis ſuperficiem et membranas ovi, vel inter membranas chorion et amnion, vel denique inter chorion et parietes uteri ipſius.

b. In ſtatu uteri *ἀνάπτω*, aut ſaltem non gravido, aqua accumulatur nec ſtatim eſluit, vel ob craſſiorem indolem, vel ob conſtrictionem aut impedimenta varia uteri oriſicium occludentia, quibus tandem ſublatis effluxus provocatur, vel denique ob formationem veſicularum, quibus aqua includebatur. De quibus omnibus curatius poſtea diſſeremus.

Alteram

1) Sepulcret. lib. III. ſect. 21. obf. 55.
P. 463.

2) Syſt. aegritud. vol. II. p. 192.

3) ΒΑΙΟΝ in (HELD's) Auszügen aus den beſten franzzöſ. medic. und chirurg. Schriften. B. I. S. 165. ſq.

Alterum vero discrimen versatur in qualitate aquosae colluviei: est enim vel serosa omnino, vel lymphatica et pituitosa.

Tertium denique discrimen complectitur liberam aquarum illuviem, sive eam, quae a membranis vesicularum compefcitur, neque aliter effluere potest, quam ruptis hifce membranis.

Jam itaque secundum has differentias a nobis stabilitas, primo totum differendi caput poscimus, sicut in arte medica semper decet, a bonis observatoribus; deinde videamus, quatenam inde efficienda sint argumenta, quibus dignosci atque cognosci possit morbus. Tunc demum transitus patebit ad theoriam hujus aegritudinis proponendam.

3.

Observationum praecipuarum copia de hydrometra extra graviditatem.

Cum eas tantum observationes in medium hic proferre conemur, quae discrete ab auctoribus traduntur, omiffis iis locis, ubi auctores, e. g. PSEUDIPPOCRATES, ARETAEUS, AETIUS, ex propria experientia fumiffie observationes non videntur; incipiamus a GALENO, qui fufe quidem ac egregie hifforiam aegritudinis narrat, qua Boëthi, confularis, familiarisque ipsius, uxor laboraverat 4). Πῶ γυναικίῳ, seu fluore albo ante affecta haec mulier ὄγκον monstravit τῆς γαστρῆς ὅμοιον τῶ τῶν κούντων. Tunc vero, interjectis aliquot mensibus, ubi gravida se ipsa judicabat, et ab aliis judicabatur, parturientium tandem doloribus correpta, effudit feri immensam copiam ex vagina, ut deliquium etiam animi pateretur. Postea vero ipsam se restituisse, GALENUS, more suo, fufius iusto gloriatur.

Sequitur GALENUM Muhammed Zachariae filius, quem a patria RHAZEUM vocant, medicus Bagdadensis, saeculo nono et decimo. Hic nar-

A 2

rat

4) GALEN. de praenot. ad Epigen. p. 457. fq. (Opp. graec. ed. Basil. fol. 1538. vol. IV.

rat similem casum. Pannorum ablutoris, Ebn Seyt, Ebn Abdallah, uxor gravidam se putabat. Cum autem progressu temporis inclinaret super vase, in quo ablueret pannos, cecidit et emisit per vulvam viginti rotulos aquae limpidae: quo facto, sanitati restituta est 5).

Commentator AVICENNAE, JACOBUS DE PARTIBUS, doctor Parisiensis, Saeculo XV, historias hujus morbi duas refert, alteram mulieris, quae gravidam se putans, partus tempore ab ipsa determinato tantum emiserat aquarum copiam; alteram vero alius feminae, quae aquosam colluviem per tres annos in utero gesserat; qua tandem subito eliminata levaminis haud parum percepit, ita ut sana videretur, sed magis magisque debilitata, post tres dies supremum diem obiit 6).

Ant. BENIVENIUS, medicus Florentinus ejusdem saeculi, primus post barbara tempora bonus observator, mulierem sanavit, quae octimestrem embryonem gestare videbatur, simulque ascite laborabat. Devoluta autem de eminente loco in terram, et utero ad lapidem alliso, omnis prorsus effusus est humor 7).

Ipse quoque REMBERTUS DODONAËUS aquae in utero collectionem in vidua quadam observavit, quae, defuncto marito, cum se gravidam relictam existimaret, novem mensibus adimpletis, supervenientibus partus doloribus, nonnisi aquosos humores enixa est, a quibus liberata, lacte ubera repleta sensit, haud aliter ac si foetum peperisset 8).

Celebris illa historia mulieris Augustanae, Helenae Lobin, quam hydrope uteri laborasse ANDR. VESALIUS sectione expertus est, ab ADOLPHO

OCCO-

5) RHAZ. continens, libr. XVIII. c. 4. f. 379. d. (fol. Venet. 1529.)

6) JACOB. DE PARTIBUS explanatio in AVICIENN. canon. libr. III. fen. 21. tr. 3. c. 25. f. 279. c. (fol. Lugd. 1498.)

7) BENIVEN. de abdit. morb. caus. c. 109. p. 201. 202. ad calc. DODON. exempl. observat. medic. (8. Harderovic. 1621.)

8) DODON. l. c. c. 45. p. 83.

occone, medico Angustano, diserte narratur 9). Mulier erat quinquagenaria, quae sanitatis tempore nec conceperat unquam, nec utero gestaverat. Fluxu tamen mensium consuetis suis temporibus non desituebatur: singulis etiam mensibus profuebant usque ad annum aetatis quadragesimum nonum, nec nisi uno anno, priusquam moreretur, desiciebant. Incurrit primum tumorem ventris asciti, vel tympaniti vel ex utrisque composito similem, ex quo per medicamenta diuretica et alia remedia inter initium sublevata erat, ut prorsus subsideret tumor. Deinde rursus in hydropem uteri incidit, sicut ex sectione, postea leganda, apparuit.

Gravida non erat, cujus morbum descripsit IOANN. FERNELIUS 10). Quoties enim instabat menstrua purgatio, omnem aquarum colluviem ex utero profundebat, pelvesque sex aut octo implebat aqua citrina ferventissima, dum venter totus subsideret. Mox dein menses insequabantur ex naturae praescripto. Collecta proximo mense par colluvies, stato dein tempore profuebant. Haec tandem perfanata uterum gestavit, peperitque bene vitalem foetum.

In virgine jam adulta vidit THOM. ERASTUS ventris insignem tumorem, asciti simillimum, in quo aquae copia auditu et tactu percipiebatur, ut quae in eam partem, in quam se vertebat, cum sonitu collaberetur. Sectio deinde ostendit in utero, sine noxa hepatis, acervatam fuisse. Color, habitus corporis, operationum omnium integritas, venae laudabili sanguine distentae, fatis probabant, iecur minime affectum esse 11).

JAC. OETHEUS Eichstadianae mulieris aegritudinem similem plane refert. Haec quidem leprosa, tumorem, gravido utero aequalem, gestavit: cum-

9) Apud SCHENCK observ. lib. IV. lib. VI. c. 15. p. 202. (fol. Lutet. Paris. p. 619. 1567.)

10) FERNEL. de partium morb. et sympt. 11) ERAST. apud SCHENCK. l. c. p. 618.

cumque faciem bene coloratam, ac motus interior ventris is effet, qualis in vera impraegnatione observari solet, embryone in utero se primum movente, indicatum fuit, gravidam esse. Tandem vero, cum tempus partus praeterisset, neque venter detumescebat, alia accesserunt symptomata, quae mortem accelerarunt ¹²).

HIERON. CARDANUS, *παρδοξώτατος καὶ κενδοξώτατος* vir, inter duodecim medicos se solum ex signis, quae ex PSEUDIPPOCRATE postea afferemus, dignovisse hydropem uteri in uxore Vicecomitis Annibalis, cum a ple-risque praegnans putaretur, jactat ¹³).

MARCELL. DONATUS vidit uxorem, quae cum utero se gerere existimaret, intumescere quoties ventre, praegresso statuto tempore partus, malo corporis habitu febriculaque lenta correpta, extincta est; cumque aegritudinis tempore dispar sententia inter medicos prolata esset, quod nullus eorum animadverterat, dissecto ventre uterum aqua plenum reppererunt ¹⁴).

Juxta relationem LAUR. JOUBERTI, Cancellarii Monspelienfis, in muliere, bene alioquin habente, et viginti jam annos sterili, ejusmodi collectio feri, ventre sensim plurimum intumescere, totos novem menses fovit haud opinati conceptus falsam opinionem. Enixa enim tandem est nihil, nisi ferum copiosum, cum flatu multo ¹⁵).

ZACUTUS LUSITANUS mulieris historiam refert, bene coloratae, quae, restricta per septem menses menstrua purgatione, neque tamen tumore pedum aut vitio interno laborans, passa est tumorem ventris enormem, ut gravida judicaretur. Mense undecimo per viginti dies effluerunt quotidie sex

¹²) OETHEUS apud SCHENCK. l. c.

¹³) CARDAN. de causis sign. et loc. morb. lib. III. n. 113. p. 616. (opp. vol. VII. fol. Lugd. 1665.)

¹⁴) DONAT. de medica histor. mirab. lib. IV. c. 25. f. 248. b. (4. Venet. 1588.)

¹⁵) JOUBERT. de urin. c. 13. p. 19. (opp. fol. Frcf. 1599. vol. II.)

sex aut septem librae feri liquidi, absque ullo dolore, cum solo pruritu abdominis ¹⁶).

LAZAR. RIVERIUS ¹⁷) observavit tantam pituitae copiosae excretionem, ut, si remansisset, hydropem uteri progignere potuisset: qua quidem occasione doctus ille vir multa affert argumenta, quibus inniti diagnosis ipsi videbatur, quibusque uti postea poterimus ad diagnosis stabilendam.

CAROL. PISO, archiater Lotharingicus, egregiam affert observationem, de colluvie serosa uteri sequente exulcerationem ejusdem. Vidua enim paupercula, appetentibus menstruis, per duodecim circiter annos motibus affligebatur convulsivis: tandem phlegmone uteri accessit, quae in empyema atque in hydropticam transit uteri passionem ¹⁸).

Memorable sane exemplum reliquit nobis REGNERUS de GRAEF, hydropis uteri monstrosi, qui per viginti quinque annos duraverat. Dolores ventris, lumborum, et anxietates circa praecordia querebatur aegra, quae indies, cum aucta mole abdominis, horrendo modo adaugebantur. Nullus autem in ventre, cum sese verteret, fluctuationes persensit, atque ventrem cum inaequali duritie in latere sinistro parum infra umbilicum multo magis quam alibi tumefactum videbat medicus. Morte tandem enecata aegra, in conspectum venit uteri scirrhus, cum aquosa colluvie, sicut postea allegabimus ¹⁹).

Hydrops uteri quem descripsit PHIL. JAC. HARTMANNUS, ortus erat post lochiorum suppressionem, unde venter indies magis tumidus suspicionem molae

16) ZACUT. prax. mirab. lib. II. obs. 152. p. 80.

17) RIVER. prax. med. lib. XV. c. 12. p. 251. fq.

18) PISON. observat. et consilia de morb. a serosa colluvie ortis, sect. IV. c. 5. p. 369. (4. Lugd. Batav. 1714.)

19) Ephem. nat. curiosor. dec. I. ann. I. obs. 128. p. 286.

molae movit. Postquam fecundas celebrasset nuptias aegra, majora adhuc cepit incrementa morbus; simul quoque labia pudendorum pugni magnitudine distenta et pellucida comparuere: conquesta toties de suffocatione et strangulatione, cetera fanae munia obiit, cum cibum et appetiverit et digesserit et concoxerit, alvo insuper obsequente: tandem febre languida, cum strangulationis vel suffocationis metu perpetuo conflictans, subito vita decessit 20).

Alia in eadem collectione extat observatio aegritudinis, qua laboraverat Comitissa de KEGLEWICH, quae hydrops uteri fuisse videtur. 21) Thermarum enim usu magna humorum foetidorum copia ex matrice evacuata, fanitas restituta fuit.

Inter varias, quas BONETUS citat, observationes, legenda praeprimis illa, quam refert de virgine cachectica, vetula, quae per triennium laboravit hydrope uteri, cui corruptio ejusdem erat simul adjuncta 22). Augustam quoque imperatricem idem refert omnia verae impraegnationis signa habuisse, cum sectio tamen cadaveris hydropem adfuisse monstraret 23).

FRID. HOFFMANNUS feminam generosam Berolini cognovit, quae per aliquot menses aquam limpidissimam ex utero evacuavit: marcor tandem et febris hectica mortem accelerasse videbantur 24).

Aliud exemplum MAURICEAU refert, mulieris mercatoris lignorum, quae, grava putata, excrevit tamen debito tempore nil nisi aquae immensam copiam cum flatibus 25).

Raris

20) Ephem. nat. curios. dec. II. ann. 5. obf. 63. p. 142.

21) Ephem. nat. curios. dec. III. ann. 5. obf. 162. p. 370.

22) Sepulcret. lib. III. sect. 21. obf. 30. p. 488.

23) Ibid. sect. 37. obf. 2. p. 92.

24) HOFFMANN: medic. rational. system. tom. III. sect. I. c. 7. §. 44. p. 154.

25) MAURICEAU traité des maladies des femmes grosses liv. I. ch. 3. p. 34. (4. Paris 1740.)

Rarissima est TURNERI observatio de hydrometra, quae *à la cœque* dici posset, ubi nimirum aqua, intra extimam uteri tunicam et peritoneaeum effusa, graviditatem simulatam, cum materiei albuminosae affluxu ad mammam, produxit 26).

In memorabili casu, quem DECKERUS observavit, initio menstrua purgatio rite fluebat: omnibus aegra officiis bene fungebatur. Ad finem crassities abdominis duarum cum dimidia ulnarum Hollandicarum: nec tamen pedes oedematibus, nec hypochondria doloribus corripiebantur 27).

Mulierum, quae asciticae habebantur, historias memoratu dignas servavit quoque SAUVAGESIUS 28), quae vero, cum magis sectiones cadaverum spectent, postea allegabuntur.

Apud LIEUTAUDIUM hydropis uteri invenies historiam, fluore albo incipientem, qui deinde doloribus hypochondrii immanibus comitatus incessit 29).

EX FABRII observationibus chirurgicis extat una de hydrometra, quae omnibus graviditatis symptomatibus juncta erat, excepto tamen embryonis motu. Post novem demum menses ptyalismus accessit, quo hydrops terminabatur 30).

Quam VAN LIL publicavit, morbi historia sine contradictione ad hydrometram pertinere non videtur: attamen ob varia symptomata huc trahenda est.

26) Philosophic. tranfact. vol. XVIII. n. 207. p. 20.

27) HALLER. disputat. pract. vol. IV. p. 503.

28) Nosol. method. vol. II. p. 506. f.

29) LIEUTAUD histor. anatom. med. vol. I. obs. 1363. p. 396. (ed. Schlegel. 8. 1787.)

30) HELD's Auszüge aus den besten medic. und chirurgischen Schriften, B. I.

S. 288.

est. Ischuria, dolor abdominis, pruritus et dolor renum aderant: effluxus deinde cruentae materiae: tunc debilitas vero augebatur, febris hectica accedebat, cum prolapsu vaginae et feri copioso effluxu ³¹).

Nupera quoque observatio quaedam non negligenda, quae complectitur hydropem uteri, sex vel septem annos durantem, in quo quidem menstrua non supprimebantur, appetitus semper vigeat, prolapsus vaginae saepius aderat. Duo insuper facci ad dextrum et sinistrum latus hypogastrii turgentes apparebant. Aqua quandoque effluxit, sed coagulabilis, neque vere ferosa. Tandem ascites et oedemata pedum accefferunt, cum soporosis affectibus et gangraena, quibus mors accelerabatur ³²).

Nuperrimus denique de morbis mulierum scriptor, CHAMBERNIUS DE MONTAUX, hydrometram bis observavit per plures annos frequenter revertentem et sponte dissipatam ³³).

4.

Extispicia ad hydrometram extra graviditatem pertinentia.

Primam et maxime memorabilem sectionem instituit VESALIUS in femina Augustana, quam ipse frictim ac modice, quasi aliud agens, Adolphus vero octo disertis verbis nobis refert ³⁴). Uterus post mortem ita distentus aqua reperiebatur, ut sexaginta fere mensuras caperet: simul aderant vesiculae innumerae, eadem aquosa colluvie repletae, et, quod notatu maxime dignum est, orificium uteri penitus occalluerat, conclusum excrescentia ab internis partibus ad aperturam orificii internam tendente. Connatus praeterea

³¹) Samml. für practische Aerzte, B. VII. S. 433.

³²) BALDINGERS neues Magazin für Aerzte, B. VI. S. 358.

³³) Des maladies des femmes, liv. II. ch. 13. p. 333. 341.

³⁴) VESAL. de corp. human. fabr. libr. V. c. 9. p. 627. (ed. Oporin. fol. Bast. 1555.) — SCHENCK lib. IV. p. 619.

terea uterus cum peritonæo apparuit: ovariorum dextrum solito majus atque ovis albumine refertis crassioribus praeditum, sinistrum vero emaciatum. Praeter lienem durum, subnigrum et quasi arenulis refertum, nullius visceris vitium, neque hydropica alia apparebat collectio. In thoracis cavo insignis aquosa congeries.

OETHEUS quoque sana omnia viscera, praesertim hepar, invenit, uterum vero mire distentum et aqua repletum ³⁵⁾.

Incrassatum, scirrhum et glandulosum tumoribus refertum uterum invenit REGNERUS DE GRAAF, ita ut totus uterus quadraginta libras penderet, et duodecim pollices crassi essent parietes ³⁶⁾. Orificium uteri ligamento crasso, firmissimo, impervio oclusum erat in cadavere, quod HARTMANNUS dissectuit: uterus ipse monstruosus in duo quasi loculamenta divisus, variisque rugis et tunicis praeternaturalibus oppletus. Coaluerat insuper cum peritonæo ope crassae tunicae: ad diaphragma usque sese extenderat: hepar, ventriculus, lien, omniaque intestina, ab hac tunica involuta, conspectui subducta erant a mucositate tenaci illa obvestiente. ³⁷⁾.

Orificium uteri arcte clausum a TURNERO conspiciebatur, saccus aquam continens intra peritonæum et membranam uteri extimam ³⁸⁾.

Vaginam penitus concretam prope ab orificio uteri videbat DECKERUS ³⁹⁾, ita tamen, ut ante hanc coalitionem foramen adesset, per quod menstrua fluxisse autumat, cum per id vasa uteri inflari potuerint. Uterus simul scirrhus, latere dextro cum peritonæo concretus: in sinistra cavitate

B 2

plenus

35) SCHENCK lib. IV. p. 618.

38) Philos. transact. vol. XVIII. n. 207.

36) Ephem. nat. cur. dec. I. ann. I. p. 20.

obs. 128. p. 286.

39) HALLER. dissertat. pract. vol. IV.

37) Ephem. nat. cur. dec. II. ann. 5.

p. 504.

obs. 67. p. 142.

plenus tuberculis et hydátidibus, quae tenacem, lardaceam materiam continebant.

Apud LIEUTAUDIUM ⁴⁰⁾ uterus corporibus glandulosis et quatuor mollis, quarum quaevis caput infantis magnitudine referebant, repletus: libras centum fere pondo uterus: aquae suberuentae mensuras viginti octo continebat. Ovaria et tubae fere non apparebant: mesenterium firmiter utero annexum.

SAUVAGESII supra citata sectio monstravit uterum cartilagineum, aquae amureosae sexdecim mensuras continentem, cujus orificium hydátidibus exacte clausum erat. Ovaria et tubae Fallopianae oblitteratae. Peritoneum callosum, iusto crassius: hepar renesque scirrholi, gangraena affecti; lien exiguus, lividus; omentum absumtum.

In alio exemplo uterus putridus, exulceratus, variis locis gangraenosus: ita et ovaria: cetera organa sana ⁴¹⁾.

5.

Observationum praecipuarum copia de hydrometra gravidarum.

Aquarum effluxus ex membranis embryonem involventibus, qui ante partum contingit, cum hac serosa colluvie, durante graviditate, haud quamquam est confundendus: quodsi enim ex posteriore causa aquarum effluxus accidit, abortus nunquam metuendus, cum aquae vel ex spatio inter chorion et amnion, vel ex loco inter chorion et parietes uteri medio emanent. Hac posteriore hydrometrae specie nutritio embryonis minime patitur, quae vero semper laborat, si nimia aquae copia ipsum embryonem cingat. Nunquam quoque, si sacco proprio includitur aqua, conceptus ipse cum hydro-

⁴⁰⁾ Hist. anatom. med. vol. I. obs. 1363. p. 396.

⁴¹⁾ BALDINGERS neues Magazin für Aerzte, B. VI. S. 359.

drometra consistere potest. Quae omnia, cum ab auctoribus satis confirmata sint, observationum seriem subjungamus, quibus haec hydrometrae species illustratur.

Praeter observationes de hydropo universali, qui graviditatem comitatur, a SCHENCKIO citatas ⁴²⁾, quae huc non pertinent, ipse observasse videtur veram hydrometram in uxore gravida. Quae foetum non tantum ad justum tempus pertulit, verum etiam eundem quoque vitalem enixa est: magna aquae una cum foetu et puerperii purgamentis, inter enitendum, profusa: ventre neque distento permanente. Puellus bimestris vita excessit, quem mater paullo post subsecuta est.

FABRICIUS HILDANUS celeberrimas reliquit hujusmodi observationes. Vidit enim saepius in gravidis, quae hydropem paterentur, parturientium dolores, si aqua esset proruptura: aquae deinde, membrana propria inclusae, copia insignis emanavit. Gravida quaedam cum noctu coitum admitteret, ex utero ejus excreta est aquae viscidae insignis quantitas ⁴³⁾. In ipsius muliere sequenti modo observare hydrometram gravidarum huic auctori contigit: Praeter modum a conceptu inde debilitata erat et enervata: dolores ventris querebatur, praesertim dextri lateris: et, quoties foetus se moveret, frigus molestum in regione hepatis. Monstruosa accessit abdominis magnitudo, ut duos aut tres simul infantes gestare putaretur. Sex septimanas ante partum pedes oedemate corripiebantur: dolores ventris augmenta ceperunt insignia. Cum parturientium deinde doloribus vehementissimis aquae limpidissimae librae octodecim excernebantur. Quo facto, ipse partus foetus robustissimi et vegeti sequutus est ⁴⁴⁾.

Singularis omnino est historia, quam consignavit HIERON. FABER, Archiater Bavaricus ⁴⁵⁾. Femina quaedam a partu foetus vivi, retinuit tantum
ventris

42) Obf. lib. IV. p. 572.

44) Ib. obf. 56. p. 129.

43) FABRIC. HILDAN. cent. II. obf. 53.
p. 127. (fol. Fief. 1646.)

45) SCHENCK. lib. IV. p. 620.

ventris tumorem, ut existimaretur alium adhuc foetum utero continere: qui tumor, cum et lochia male prodirent, quotidie ita increvit, ut venter in magnam distenderetur molem. Ipsa nihilominus vixit, sine magnis querelis, et, exacto uno vel altero anno, rursus concepit ac peperit. Ab ultimo partu, biennio ante mortem, venter paullatim in tantam excrevit amplitudinem ut tres ulnas Bavaricas in ambitu excederet.

Apud SALMUTHUM 46) legitur historia aegritudinis, qua mulier, pro gravida habita, corripiebatur. Sevissimum enim dolorem, ac si verus inflaret partus, circa uteri regionem sensit, effluente simul ex illo aqua plane flava atque copiosissima, libras tres aut quatuor pondo. Unde aegra et adstantes mulierculae abortum jamjam imminere, unanimiter concludebant. Aquosa tamen materies per biduum adhuc permanavit: dolores gradatim remiserunt: ipsaque sexto mense post filiolum enixa est vivum et incolumem.

Casuum plane similium caterva numerosa legitur apud MAURICEAUM: Prima quidem observatio 47), adfuisse simul in ipsa amnii cavitate aquosam colluviem, docere videtur, cum haemorrhagiae enormes adjunctae et infans corruptus esset. Deinde vero refert sex septimanas ante partum enormem copiam aquarum fuisse excretam, salvis tamen ipsis membranis 48); post, tertio mense eundem copiosum effluxum, qui abortum minitaretur, adfuisse, orificio uteri tamen clauso 49). A secundo ad septimum graviditatis mensem enormem jugiter emanasse aquae copiam, salva tamen foetus vita et sanitate 50). Paulo fufus alleganda alia memorabilis observatio ejusdem auctoris: Tertio graviditatis mense, subito mulier undas aquosas profuderat, cum

46) SALMUTH. obs. medic. cent. II. obs. 59. p. 86. (4. Brunsvic. 1648.)

47) Observations sur la grossesse et sur l'accouchement, par MAURICEAU (4. Paris 1738.)

48) Ibid. obs. 19. p. 17.

49) Ibid. obs. 60. p. 51.

50) Ibid. obs. 113. p. 92.

cum parco sanguifluxu per dies sequentes continuo: octavo mense recurre-
rat eadem aquosa excretio: qua nihil obstante gestavit foetum ad legitimum
usque tempus partus. Quarto die post eundem fatis bene se puerpera habuit:
accessit tunc autem tertiana duplex cum tanta feroforum humorum evacua-
torum copia, sine ullo sanguinis colore, ut nunquam parem se videre me-
minerit auctor. Serosi humores effluentes ita acres erant, ut partes sub-
jacentes, praesertim vero labia vulvae, excoriarent, prodigiosumque pro-
ducerent eorum tumorem inflammatorium. Accessus febris lipothymiis et
pulsu minimo, depresso; remissiones vero pulsu sat bono, regulari et forti sti-
pabantur ⁵¹).

Alio denique loco MAURICEAU, similem observationem narrans, ubi
copiosus aquae, duos ante partum menses, effluxus aderat, suspicionem
mouet, hanc aquam potuisse ex ipsa amnii cavitate venire, ope rupturae,
quae orificio interno apte non responderit ⁵²). Qui casus vero, cum priori-
bus plane similis sit, eodem modo quoque explicandus esse videtur: unde
quivis mirabitur, auctorem tam parum sibi constituisse.

Egregiae sunt observationes, quas nobis BRÜNINGIUS de hydrometra
gravidarum tradidit. Femina quadragenaria, diu jam menostasia laborans,
victu utens crasso, et gravi, vitam gerens sedentariam, queritur post nuptias
appetitus laesionem, dolorem capitis, alvi segnitiam, et torporem corporis:
faciei color deturpatur: oculi cinguntur circulo livido: urina minuitur:
silent catamenia, mammae prominent: elevatur abdomen: tument sub ves-
peram pedes. Quae omnia graviditatem indicare videbantur. Biennio vero
haec symptomata perduraverunt, ut moles abdominis sensum magis intum-
esceret: donec dolores spasmodici, dextri lateris praepremis, accederent,
qui vigesimo septimo tandem post morbi initium mense transibant in dolores
colicos

51) Ibid. obs. 186. p. 148.

52) Ibid. obs. 688. p. 561.

colicos atrocissimos, vomitum enormem, vehementissimum, aquosum, suffocationisque metum. Profluxit deinde, pleno rivo, iteratis vicibus, per muliebria, ingens aquae collectae nauseosae, lentae copia, ad deliquium usque, cum nullo dolorum, vel minimo, dispendio. Sera tandem nocte, accedentibus motibus spasticis artuum, filiolam aegra enititur sanam, vegetam et robustam ⁵³⁾.

Hanc sequens observatio pariter digna memoratu est. Femina trigemina, graviditatem suspicata est ob odontalgiam, pyralisimum, nauseam et vomitum, cui quoque opinioni patrocinabantur abdominis elevatio, spontanea lassitudo, appetitus irregularis. Post ortum vero sponte largius urinae profluvium fugata sunt haec symptomata ita, ut rediret roseus faciei color et plenaria functionum omnium alacritas. Brevi post revertitur abdominis tumor, cum urina parca, alvo segni, coloris defoedatione, oppressione pectoris, doloribus ventris gravativis. Saepius vero detumuit et iterum intumuit abdomen, ita, ut, cum detumisset, resisteret corpus sphaericum, durum in regione hypogastrica, uteri gravidi figuram referens. Sexto post primam morbi invasionem mense accessit ischuria: tuebant muliebria ab oedematibus: clausum erat, sicut in vera graviditate, uteri os, quin oblitum fere materia viscosa tenaci. Sequebatur quemlibet corporis motum abdominis tumor, eique inhaerens pondus. Turgebant lacte aquoso mammae, protuberabant papillae, quarum margo decolor et lividus apparebat: ceteroquin concoctio laudabilis, pulsus vegetus et fortis. Postridie immisso cathetere in uteri orificium, educta est quantitas aquae, libras forte decem pondo: postea vero finito partus tempore, infantem aegra feliciter peperit vivum et vegetum ⁵⁴⁾.

PURO-

53) Nov. act. nat. curiosor. vol. V. obs. 38. p. 114.

54) Ibid. obs. 35. p. 115. sq.

PUZOSIUS praeter supplementa egregia ad diagnofin, obfervationem quoque fubjungit, ubi enormis aquarum quantitas quarto ante partum mense excernebatur, infans autem fanus manebat et robuftus ⁵⁵).

BROWNIUS CHESTON fimilem quoque memoriae tradidit hiftoriam. Gravida enim, quovis fere mense, poft parturientium dolores profudit per muliebria duodecim fere menfuras aquae limpidiſſimae, quo facto tumor femper decrevit, antea hydropicus. Poft fecundam evacuationem redibant menſtrua: quatuordecim diebus interjectis tumor iterum elevabatur. Tali modo novem menſibus paſſa eſt octo profluvia. Debito tempore partus enixa eſt infantem macilentum, qui ultra quatuor dies non vixit. In noſocomium deinde illata, duodecies hanc evacuationem paſſa eſt: ſemel idem humor ex papillis profluxit: ſemel vomitus cruentus acceſſit. Epileptici deinde inſultus et hystericus vehementes, aphoniam et aſtheniam univerſalem, Pedes oedematibus obducti: menſtruis tandem ceſſantibus fluor albus ſucceſſit. Secundus inde partus ſequitur, abſque ſolitae graviditatis ſignis praegreſſis. . . . Aliam denique auctor adjungit ſimilem hiftoriam, ubi profluvia aquae copioſa per totam fere graviditatem aderant ⁵⁶).

Hydrometra cum graviditate ſimul obſervata quoque fuit a THILENIO. Hydropica fuerat gravida haec; enixa tamen erat infantem; remanentibus ſecundinis. Quinque diebus praeterlapſis medicus vocatus, invenit letalia ſigna, uteri orificium arte clauſum. Dilatatis vero parietibus vaginae et orificii, et propinata vini meraci bona copia, propulſa fuit inſignis aquarum
fero-

55) Traité des accouchemens par Puzos, ch. 7. art. 6. p. 86. (4. Paris 1759.) Unterſuchungen und Leichenöffnungen, S. 76. 79. (Aus dem Engl. 8. Gotha

56) BROWNE CHESTON's pathologiſche 1780.)

ferosarum quantitas, postremo vero etiam secundinae putrefactae, quae profusiva per plures dies continuabant 57).

Observationes a MAURICEAU narratas, experientia sua confirmat HEINSIUS 58).

Extispicia ad hydrometram gravidarum pertinentia.

Quo paucioribus contigit, hanc hydrometrae speciem cadaverum sectionibus illustrare, eo magis notatu digna videntur, quae auctores nobis de iisdem reliquerunt.

HIERON. FABER vidit, secto cadavere, uterum in tantam molem extensum, ut totum abdomen solus occuparet et omnia abdominis spatia expleret, intestinis ad musculos abdominis agglutinatis: Omentum et peritoneum computruerant, et reliqua omnia viscera emacerata, gracilia et in angustum locum redacta apparuerunt. Uteri substantia satis integra et crassa: cavitas ipsius tam ampla, ut puer decem annorum facile in ea potuerit delitescere. In interna cervicis uteri superficie excrevit tumor in orbem adnatus, glandulosus et rotundus, per zonas distinctus, qui arcte occlusit uteri orificium 59).

MAURICEAUS invenit uterum per totam internam superficiem oblitum coagulis viscosae, crassae materiae, quae superfaciei intimae adhaerent, atque inter quae transudare deberet serosa tantum pars sanguinis. Praeter feri libras quasdam in cavitatem abdominis effusi, viscera abdominalia sana erant: vesica fellea bile viridi-atra repleta. Thorax totus aqua plenus: ad aper-

57) THILENIUS med. und chirurgische Bemerkungen, S. 186.

58) STARK's Archiv der Geburtshilfe, B. II. St. I. S. 119.

59) SCHENCK lib. IV. p. 620.

aperturam venae cavae et in sinu ejusdem polypi bini aderant solidi, candidi, quos male auctor ex chylo conflatos, ac hydropem thoracis causam mortis fuisse arbitratur ⁶⁰).

SECTIO II.

D I A G N O S T I C A.

I.

Hydrometra extra graviditatem.

Difficilis sane est diagnosi hydropis uteri et aliorum ventris tumorum: difficillima distinctio ejusdem a molis, tumoribus scirrhis et polypis uteri. Ut itaque ordine progrediamur, symptomata primum consideremus, quae in hydrometra non gravidarum occurrunt: deinde vero inquiramus in ea, quibus distingui potest a molis et aliis affinis malis.

Tumor ventris in initio adest, sed singularis atque is, qui peculiarem mali sedem in utero indigitat. Hinc gravidae vulgo putantur mulieres, quoties hoc morbo corripiuntur, nisi jam in eam inciderint aetatem, ubi conceptio nulla fieri potest. Tumor vero est elasticus, plerumque fluctans, neque durum id corpus referens, quod in graviditate, decubitu praesertim supino, deprehendimus. Aequalis quoque est tumor neque adeo fastigiatus, ac in gravido utero reperitur. Nonnunquam vel singulis mensibus, vel aliis periodis decrescit, iterumque increscit tumor, prout *effluxus* feri copiosissimi periodice recurrit. Diutius perstat, quam graviditas: quamquam ex prima BRÜNINGII observatione constare videatur, dubiam saltem esse graviditatem, eamque una existere posse cum hoc hydropico tumore.

C 2

Tumo-

60) Observations sur la grossesse et l'accouchement. observ. 168. p. 149.

Tumorem quoque terminatum regione hypogastrica fere semper esse, eoque modo discrimen inter ascitem, aliosque hydropicos tumores constituere, qui et totum abdomen, et pedes simul corripunt, observatum est. Neque tamen in progressu morbi satis certa est haec diagnosi: namque aequaliter totum abdomen intumescit, ut ad thoracem usque pertingat uteri moles enormiter extensi: neque desunt casus, ubi, licet raro, pedes intumuerint. Genitalium tumor oedematofus haud frequenter adjungitur vero uteri hydropi. Frigidus simul est tumor, cum in graviditate aequalis fere temperies totius adsit abdominis, unde WRISBERGIUS consilium abstraxit, ut facies tota abdomini imponatur, quo facto discernere possit medicus et temperiei modificationem et prominentias corporis infantilis ⁶¹⁾: quod tamen consilium STARKIUS dissuadet ob honestatis laesionem. Cum in graviditate dextrum potius plerumque quam sinistrum latus hypogastrii magis tumidum appareat: hydrometra ipsa aequalem omnino tumorem producit. Non desunt quoque casus ubi sinistrum magis latus occuparet, praesertim si scirrhosti tumores simul adjuncti sunt, sicut ex REGNERI DE GRAAF observatione elucet. Fluctuatio, quae in plerisque aliis tumoribus hydropicis adest, hic quoque percipitur, neque tamen ita constanter, ut desicere in variis casibus nequeat; maxime si cyistici adsunt tumores, aut si aqua vesiculis continetur. Duo nonnunquam sacci utroque latere apparent, ob directionem forsan tubarum Fallopiarum ita sese extendentium. Idem tumor ab inferioribus locis incipit, cum in ascite et anasarca ab aliis promiscue partibus, aut undique simul sese extendat. Solet etiam, dummodo libera sit aquae colluvies, semper eo collabi, quo corpus sese flectit, et cui lateri aegra incumbit. Dum autem sacco inclusus est latex, haec diagnosi quoque difficillima evadit.

Motus

61) RÜDERER'S Anfangsgründe der Geburtshilfe, von STARK, §. 150. S. 97.

Motus infantis graviditatem certo indigitat a quarto aut quinto mense inde: hujus itaque defectu discerni potest hydrometra ab impraegnatione. Nihilominus tamen motus nonnunquam illi aequalis, qui ab embryone producitur, in hydrometra est observatus ⁶²⁾. Pendet ille quidem motus a flatibus aut tympanite praesentibus ⁶³⁾. Quodsi vero diutius manum ventri imposueris, oblongior motus, et magis uniformis, majorque resistentia sentitur in graviditate, quam dum hic motus ab aqua aut flatibus excitatur ⁶⁴⁾.

Tumorem quoque non tam insignem fore et elasticum idem auctor credit, dum intra tunicas uteri fuerit effusa aqua, quam dum in cavo uteri ipso stagnaverit, cum majus spatium sit. De hoc vero symptomate dubitandum adhuc esse arbitror, cum observationibus haud confirmetur. ⁶⁵⁾.

Ex orificii uterini consistentia et qualitate posse hydrometram ἀνάπτων divinari, atque ejus examine etiam distingui a vera graviditate, certum est. Miror itaque, cur, praeter PSEUDIPPOCRATEM, eosque auctores, qui ipsum allegaverunt, nemo fere recentiorum ad hoc signum diagnosticum provocaverit. Antiquus ille auctor ⁶⁶⁾ τὸ σῆμα τῆς μήτρας ἰσχυρὸν φαίνεται τοῖς ψάουσι καὶ ἀφανιζόμενον περὶ πλείον υγρᾶσις s. orificium uteri tenue vel gracile apparere explorantibus et evanidum fere ob nimiam humiditatem, docet. Quod profecto signum, si ubique adfuerit, optimam dignosin indicit inter graviditatem et hydrometram extra graviditatem. In vera enim graviditate a tertio inde aut quarto mense et cervix

62) OETHEUS apud SCHENCK lib. IV. p. 618. — SWIETEN. comm. in BOERH. aphor. §. 1224 p. 154.

63) BAUDELOCQUE'S Anl. zur Entbindungskunst, Th. II. S. 517. (Zweite Ausgabe, von MECKEL).

64) VARANDAEUS de affect. mulier. lib. I. p. 146. (8. Hanov. 1619.)

65) Ibid. p. 143.

66) HIPPOCRAT. de natur. muliebr. p. 126. 143. (opp. ed. Foëlli sect. V.)

cervix et orificii uterini labia magis magisque intumescunt, incrassantur atque emollescunt. Deinde etiam situs orificii aliquid facere potest ad stabiliendam diagnosin: si enim cum signis graviditatis, et aucto hypogastrii tumore, orificium uteri haudquaquam ascendit, sicut in vera graviditate post tertium mensem fieri solet; suspicio saltem inde movenda, adesse forsitan hydropicum uteri tumorem. Nihilominus non sine jure notat **VARANDÆUS** ⁶⁷⁾, orificium uteri in ea hydrometrae specie, quae inter tunicas uteri situm habet, haudquaquam mutari neque gracilitatem, et tenuitatem ejus posse percipi.

Ad hoc quidem signum eo magis et curatius respiciendum, quo minus certa sunt, quae ex menstruo fluxu desumuntur, indicia. Hippocraticus quidem auctor disertis verbis docet, ab initio inde morbi mensium fluxum minui, cum anxietate prodire, malae indolis fieri, aquosum esse nec mere sanguineum ⁶⁸⁾. Supprimi quoque menstrua cum **AETIO** ⁶⁹⁾ tota fere antiquitas credidit: quod et **AVICENNA** ⁷⁰⁾ confirmat: aliique addunt, in mola adesse effrenum mensium et inordinatum fluxum, ut tali modo possit uterque morbus dignosci. Nihilofecius tamen experientia docuit, saepius menstruum sanguinem aequè profluere certis periodis, ac si nullum sanitatis detrimentum fuerit metuendum: quod inde explicari posse videtur, si sacco aut cystide tunc fuisse inclusam aquam, aut ex vaginae tantum valis promanasse sanguinem menstruum, assumamus. Quod quidem **VESALII**, **DECKERI** et anonymi apud **BALDINGERUM** observationes manifesto docent. In casu, quem **DECKERUS** narrat, apertum fuit
fora-

67) L. c. p. 145.

68) **HIPPOCR.** l. c. p. 126. — de morb. mul. lib. II, p. 231.

69) Tetrabibl. IV. ferm. 4. c. 79. p. 678. (ed. **CORNAR.** 12. Lugd. 1569.)

70) Canon, lib. III. fen. 21. tr. 4. c. 25. p. 960. (ed. Venet. fol. 1595.)

foramen ante vaginam concretam, ex quo menstruum sanguinem fluxisse non sine ratione arbitratur.

Nonnunquam menstrui loco sanguinis fluor albus periodicum servat recursum, praesertim in cachecticis mulieribus, ubi morbus simul cum hoc fluxu incipere visus est. GALENI et LIEUTAUDII observationes hoc confirmant.

Aliud signum diagnosticum hydrometrae extra graviditatem a mammaram indole et functionibus vitiatis desumitur. In vera graviditate, post tertium saltem aut quartum mensem, mammae turgent et dolent; venae eorum coeruleo colore tinguntur: papilla incrassatur, unaque cum areola fuscum colorem adipiscitur. Post quartum fere mensem lymphae solet pressione excerni, quae frigus lacteis praedita est, et vermiculorum candidorum speciem refert. Haec quidem mammaram indoles ab Hippocratico auctore contrario modo se in hydrometra habere dicitur. Steriles nominat et emarcidas mammas, ac lac esse depravatum, dum uterus aquoso latice turgeat. Quod etiam a plerisque, praesertim a RIVERIO ⁷¹), et MARQUETO ⁷²), sed haud propria, ut videtur, experientia, confirmatur. Unde efficitur, minime hanc flacciditatem mammaram tanquam signum diagnosticum hydrometrae posse ubique assumi. Fida enim docuit observatio, mammas saepius fatis torosas, papillas incrassatas, ipsumque ex ipsis lac compressum fuisse, aut saltem albuminosam materiam, pressis papillis, inde stillasse ⁷³).

Quod cetera attinet symptomata, haec quidem in initio saepius penitus deficiunt, ut praeter tumorem topicum nulla fere alia querela audiatur.

Color

71) Prax. med. lib. XV. c. 12. p. 255.

73) DODON. I. C. TURNER. I. c.

72) Traité de l'hydropisie etc. p. 36.

Color faciei, habitus corporis, motus musculorum, concoctio, excretiones omnes secundum sanitatis leges per longum tempus fiunt, quod omnibus fere scriptorum animadversionibus stabilitur. Praesertim dolores per primum morbi stadium plerumque nulli adsunt.

Cum vero symptomata varia accedunt, haec quidem magis magisque adaugentur vehementia, frequentia et multitudine, cum in graviditate tantum non semper soleant decrescere, quo diutius hic status durat. Quod quidem optime confert ad diagnosis utriusque status stabiliendam.

Quandoquidem in initio diximus habitum corporis semper eundem manere, neque ullam accedere membrorum aut corporis emaciationem; inde petenda diagnosis inter hydropem universalem, aut ascitem, et hunc topicum, cum in illo fere semper membrorum, praeter hydropica, omnium volumen indies minuat, ac tandem vera macies accedat. Hinc quoque jam pridem ARETAEUS hunc hydropem τῶν ἄλλων εὐαλθέστερον dixit ⁷⁴). Haudquaquam tamen negandum, posse etiam ad hydrometram quandoque accedere ejusmodi maciem; licet, antequam hoc fiat, transierit oportet in verum cachecticum statum.

Adsunt tamen nonnunquam primo jam mense symptomata plura, quae laesas functiones varias monstrant. Primum symptomata labefactatae digestionis. Appetitus saepius profertur: anxietas adest circa praecordia, quae eo vehementior fit, quo magis tumor hydropicus increfcit. Adjungitur simul nausea, vomituritio et ipsi vomitus frequentes: ructus praeterea graveolentes: flatulentia molesta: murmura ventris continua: obstructio alvina, cum excrementis tetrum odorem spirantibus. Dolores ventris, praesertim hypochondriorum, intervallis quibusdam temporis recurrentes, saepe

74) ARET. sign. diut. morb. lib. II. c. I. p. 51. (ed. BOERHAAV.)

saepe ad vehementiae maximum gradum eveci, junguntur spasms musculorum abdominalium, et doloribus lumborum et difficultate ingrediendi, cum sensu gravitatis in imo ventre et pressionis continuae ad inferiora. Hoc quidem posterius symptoma hydrometrae aequè vulgariter convenit ac molis, ideoque diagnosticum signum nullum constituit, quod VARANDAEUS, et quicumque eum excipserunt, innuunt.

Urinae fluxus initio quidem naturalis, in progressu morbi frequenter intercipitur: copia urinae indies magis minuitur: ipsa turbida evadit et jumentosa: saepiusque doloribus vehementibus juncta ischuria oriri solet; praefertim dum tempus instat, ubi aquae eliminari debent.

Respiratio initio morbi et quibusdam casibus ejusdem haudquaquam labefactatur, neque turbatur, unde etiam diagnofin hydrometrae et ascitis petunt: fit tamen interdum, ut anxietates enormes, dyspnoea; suffocationis, strangulationis asperae arteriae metus, cum tussi refractaria, siccissima contingant. Quod tunc temporis praeprimis fieri solet, cum naturae viribus eliminatio aquarum stagnantium instat.

Sitis vero et siccitas oris, quae aliis hydropibus communes sunt, in hac omnino specie deficiunt, nisi alia mala fuerint adjuncta, nisi imprimis vel scirrhus vel exulceratio cum febre hectica accefferint.

Febris enim hectica, caloribus fugitivis post partum incipiens, cum malo corporis habitu, lurido faciei colore, livido circa oculos circulo, emaciatione totius corporis, variisque tumoribus interdum, licet rarius, ad progredientem morbum sese adjungit, sicut MARC. DONATUS et FRIDER. HOFFMANNUS experti sunt. Quae potest etiam stipata esse vel somno interrupto et agrypnia, vel soporosis affectibus. Transit vero in prostrationem virium universam, inque cetera symptomata, quae transitum hecticae febris in mortem annunciant.

D

Letifer

Letifer ejusmodi exitus morbi saepius non expectandus; cum nimirum natura evacuat humores. Haec evacuatio dum infiat, aut dum remanet, oriuntur symptomata nonnunquam periculosa, praesertim anxietas: oppressio pectoris, palpitationes cordis et tumores vasorum lymphaticorum et glandularum, qui vero evanescent, dum evacuatio iterum promovetur. Nonnunquam natura ipsa eam evacuationem producere sponte non potest, nisi violentia externa ruperit saccos, quibus aquae continentur, quod lapsu ex alto factum fuisse, RHAZEI et BENIVENII observationes docent. Dum vero hic serifluxus imminet, sensus ponderis et gravitatis in alterutro hypogastrio, dolores saepe immanes spastici, nonnunquam vero solus oritur genitalium pruritus molestus, absque ullo dolore. Cum parturientium doloribus comparant observatores eas sensationes, quae excretionem hanc annunciant. Periodice plerumque recurrit haec excretio, ut menstruorum etiam locum obtinere possit, in progressu morbi vero brevioribus venit intervallis, et vel alternis diebus, vel quavis septimana semel contingit.

Humor eliminatus plerumque mere aquosus est et serosus, non raro vero lymphaticus, glutinosus, lacteis floccis junctus. Commixta etiam amurciosa, sanguinea materies, vel purulentum quiddam solet esse, quod quidem a complicatis simul malis pendere videtur. Nonnunquam cum serosis humoribus aer simul aut flatus prorumpere visi sunt, qui ab evolutis ex flagnante aqua speciebus aeriformibus originem ducunt 75).

Fluxus hic saepius recurrens, aquosus, relaxat partes, atque prolapsum non raro vaginae producit, qui saepius simul adfuit: nonnunquam quoque debilitas, ex nimia et impetuosa hac excretionem oriunda, tanta est, ut in animi deliquium (GALEN.) imo in ipsam mortem (JACOB. DE PARTIBUS) transeat. Criticum itaque hoc symptoma, nisi naturae vires satis vigeant,

vigeant, letiferum esse potest, quod in multis aliis criticis moliminibus naturae videmus.

Rarissimi sunt casus, ubi, loco hujus per partes genitales excretionis salivatio oritur, vices hujus excretionis gerens, quod a FABRIO observatum, supra jam allegavimus: aut ubi, imperviis naturalibus orificiis, abcessus integumentorum abdominis excitatur per quem aquae eliminantur ⁷⁶⁾.

Haec itaque sunt, quae in hydrometra *ἀνάπτερον* observata sunt symptomata diagnostica, quibus patet, a molis et polypis vix, a graviditate vero, ab hydropibus aliis facilius posse hunc morbum discerni. Certior enim sola diagnosi polyporum uteri versatur in haemorrhagiis enormibus, quas excitant, dum fundo uteri adhaerent, et in explorata prominentia auctorum polyporum per orificium uteri.

2.

Hydrometra gravidarum.

Majoribus omnino involvitur difficultatibus diagnosi hydrometrae, dum cum graviditate una existit: siquidem symptomata hydrometrae signis graviditatis plerumque affinia sunt. Ad sequentia tamen praecipue attendendum.

Graviditas sequitur nonnunquam hydrometram ita, ut mulier, uteri hydrope laborans, possit tamen concipere, dummodo sacco fuerit aqua inclusa. Observationibus FERNELII, HIERON. FABRI, BRÜNINGII et CHESTONII supra allegatis hoc docetur. Tunc vero incipiens graviditas vix ac ne vix quidem cognosci potest.

At vero, cum gravidus uterus hydrope simul laborat, paullo facilius haec quidem complicatio dignoscitur. Certiora signa sunt; enormis abdo-

D 2

minis

76) JO. DE MURALTO in Ephem. nat. curios. dec. II, ann. I. obs. II4. p. 283.

minis et infuetus tumor, qui tantus primis graviditatis mensibus est, quantus alioquin fere ultimis temporibus esse solet. Verum quidem est, hoc infuetum volumen abdominis pendere etiam posse a pluribus foetibus utero gestis, qui vero cum circa medium impraegnationis tempus exploratione curatiore abdominis possint animadverti, prominentis inaequalibus distinguuntur etiam ab hydrometra. Deinde orificium uteri, quod post quartum mensem plerumque incrassatur et mollescit, gracile saepius manet, dum hydrometra graviditati juncta est 77). Quam quidem gracilitatem laborum orificii uterini nonnunquam desiderari, animadverti saltem facile non posse, concedo.

Post ad effluxum aquae ipsum respiciendum, qui quidem saepissime adest post secundum aut tertium mensem graviditatis; iisdem stipatur symptomatibus, ac si partus aut abortus instaret, atque periodice recurrit; nonnunquam vero penitus deficit, et tandem, absoluto partus negotio, una cum secundinis et lochiis prorumpit. Non raro vero per totam fere graviditatem silet, et brevi denique ante partum simul cum aquis naturalibus in conspectum venit; quo facto cognoscitur praegressa hydrometra ex nimia aquae prorumpentis copia, quae fidem fere quandoque superavit. Dum fluxus hic in progressu graviditatis contingit, abortus aut partus praematuri metu liberamur, si ad orificii uterini indolem respiciamus: hoc enim strictum fere ac gracile manet, si dolores partum annunciantes vel vehementissimi fuerint.

Rariores sunt casus, ubi oedematibus pedum juncta erat haec hydrometrae species, quae pendere pari modo a graviditate ipsa ac ab hydropse uteri possunt. Nihil itaque certi his tumoribus inest.

Non-

77) Ruzos traité des accouchemens, ch. 7. art. 6. p. 89.

Nonnunquam secundinarum eruptio et lochiorum fluxus impeditus esse hydropico hoc tumore videtur, sicut ex FABRI et praesertim ex memorabili THILENII observatione elucet.

Quod si aqua in cavitate ipsa ovi praeter naturam accumulatur, infantis motus durante graviditate vix ac ne vix quidem, nec a muliere gravida, nec a contrectante medici manu percipi potest, cum infans undis aquae copiosae innatet. Natus quoque infans solet in hoc quidem casu emaciatus et corruptus conspici: vegetus autem atque robustus, si vel sacco peculiari inclusus vel inter membranas ovi, chorion et amnion, vel inter chorion et parietes uteri accumulatus fuerit aquosus latex. Dum ex cavitate ovi ipsius promanat aqua, sequi insuper solet vel abortus vel partus ipse, qui vero nunquam expectandi sunt, si inter membranas latuerit aqua.

FUZOSII animadversio negligi non debet, quod nempe saepius effluxerit aquae enormis copia ante partum. Dum vero partus ipse infaret, apparuisse membranam ovi per genitalia prorumpentem, multo magis depressam neque tantopere elatam, quam vulgaribus casibus 78). Hoc quidem phaenomenon ita explicat auctor, ut aquam ex loco intermedio inter chorion et amnion prorupisse arbitretur; rupto enim chorio effluxisse aquam, integrum vero mansisse amnion.

78) L. c. p. 28.

S E C T I O III.
A E T I O L O G I C A.

A. CAUSSAE EVIDENTES.

Experientiam iterum eas causas consulamus, quae sub sensu cadunt, atque ab observatoribus animadversae sunt: qua quidem inquisitione cavendum, ne praecedentia quaecunque phaenomena morbosa huc trahamus, nisi veram contineant rationem morbi inde oriundi.

Primum docuit observatio vitia varia uteri, quibus functiones ipsius laeduntur, ad vitii genus, hic tractatum, posse causam asserere. Ex scirrhis tumoribus uteri vetustus ille Arabs, ALY, ABBATIS filius, aquosam uteri illuviem jam derivavit 79). Quae causa observationibus FRIDER. HOFFMANNI, REGNERI DE GRAAF, SAUVAGESII, aliorumque confirmatur. Scirrhis enim comprimuntur vasa lymphatica, varices in iisdem oriuntur, eoque modo congectiones passivae aquosorum humorum producuntur 80).

Inflammationem uteri lentam et exulcerationem saepius congectionem hanc aquosorum humorum pedissequam habere, ex ipsa exitum inflammationis varietate, et ex exulcerationis indole elucet. Aucta enim vasorum sanguiferorum, ope inflammationis, activitate, haec tandem relaxantur, atque ad transfudationem fluidorum feroforum proclivis redduntur. Videmus saepius hydrocephalum sequi cephalitidem, quin ipsum hydrocephali primum stadium plerumque inflammatorium esse solet. Pneumonia transit, maxime dum catarrhalis aut rheumatica fuerit, in hydrothorac-

79) HALY ABBAT. theoric. lib. IX. c. 59: f. 70. c. (ed. Venet. fol. 1492.)

80) SPRENGEL'S Handbuch der Pathologie, B. I. §. 378.

thoracem; erysipelas in oedemata. Eodem itaque modo uteri inflammatio, praesertim lenta, quae exulcerationem comitatur, stipata incedit hydropica colluvie versus uterum. Quae opinio quod non precaria tantum ac imaginaria sit, docetur MORGAGNI, ⁸¹⁾ PISONIS jam citati, aliorumque observationibus. Hinc toties uteri hydrops junctus invenitur cum coalitu uteri et viscerum abdominalium, quippe cum hic coalitus sequatur plerumque lentam inflammationem partium ⁸²⁾.

Eadem ratione laesiones uteri quaecunque causam continent, quae hydrops nonnunquam producit. Oritur enim inde inflammatio et eam sequens aquosa colluvies. In BALDINGERI collectione anonymus refert, laesione uteri (qualis vero fuerit, tacet,) ortam fuisse hydrometram. CHESTRONIUS vero disertis verbis ex violentia externa, a vacca aegrae illata, originem duxisse hydrometram, narrat.

Ex abortione saepius nasci hydrometram Hippocratici auctoris sententia est, quae quidem confirmatur experientia. Abortu enim tanta saepe sanguinis copia effunditur, ut vasa uterina relaxentur, et nil recipiant nisi aquosum laticem, sicut oedemata non raro post haemorrhagias enormes aut post venaesectiones saepius repetitas in conspectum veniunt. Ex partu laborioso, orta erat hydrometra, quam IO. DE MURALTO descripsit.

Menstruorum suppressionem et lochiorum accusari saepius debere, tanquam causam manifestam, ex BRÜNINGII, multorumque aliorum observationibus patet: ut itaque et AETIO et ASTRUCIO ⁸³⁾ assentiri possimus, qui ad hanc praesertim causam provocant. Impedito enim ejusmodi naturali fluxu

81) De sedib. et causis morb. ep. XLVIII. art. 16.

tionibus organorum morbofis, 8. Hal. 1795.

82) REIL et HELLER de concre-

83) Von den Frauenzimmerkrankheiten, Th. III. S. 287.

fluxu vasorum uterinorum varices oriuntur, eademque ita relaxantur, ut praeter lympham et aquosum laticem nihil amplius recipiant; atque ut congestio passiva ex laxitate vasorum et serositate humorum sequi debeat ⁸⁴).

Hinc fit, ut fluor albus saepius praegrediatur hydrometram, ex quo non sine jure derivari potest ⁸⁵). Depravatio enim lymphatica et pituitosa sanguinis oritur ex retardato sanguinis circulo, ex relaxatis vasis haematophoris, ideoque plerumque etiam ex mensum fluxu suppresso.

Hinc etiam in sterilibus, virginibus cachecticis et vetulis, quarum menstrua suppressa sunt, et molas et hydropes uteri toties animadvertimus ⁸⁶).

Cachochymiam saepius universalem adesse, et hecticum habitum diu praegredi hydrometram, observationes docuerunt: ⁸⁷) ideoque etiam in hepate et in liene et in aliis visceribus ea sunt animadversa vitia, quae sanguinis bonam indolem labefactare et congestiones serosas producere poterant. Nihil fecius a veritate tamen alienum est veterum commentum, quod nimirum quivis hydrops et speciatim hydrometrae omnes ex statu viscerum abdominalium, hepatis maxime, praeternaturali originem ducant. Cadaverum sectiones docuerunt, sana saepius et vegeta esse viscera omnia, dum ipse hydrops mortem attulerit.

Quaecunque demum propiores has causas producere possunt, tribuunt etiam aliquid ad hydrometram gignendam. Hinc febres intermittentes diuturnae apud DECKERUM; hinc animi affectus tristes et lenti apud THILENIUM

84) SPRENGEL'S Handbuch der Pathologie, B. I. §. 418.

85) GALEN. l. c. — MAURICEAU des maladies des femmes grosses, liv. I. ch. 23. p. 136. — ASTRUC l. c.

86) MAURICEAU l. c. p. 177. — WATSON in philos. transact. Y. 1741 n. 460. p. 711. — SPRENGEL l. c. §. 298.

87) BONET, sepulcret. lib. III. sect. 21. p. 488.

NIUM, hinc vita defes, victus crassus et *δυσπεπτος* apud BRÜNINGIUM con-
tulerunt plurimum, ut ea vitia generarentur, quae hydrometram producerent.

Quodsi lex nobis non esset constituta, experientiae foli fidere, neque
plura addere, quam quae ipsa docuit, possemus, VARANDAEI aliorumque
exemplo, eas etiam causas, quas in hydropicis aliis observarunt, adducere;
possemus respicere ad refrigerium, ad potuum spirituosorum abusum, pler-
que alias causas, quae, quantum ad alios hydropes producendos faciunt,
notum est. Sed totum hoc differendi genus abindicamus, cum observatio-
nibus nondum confirmata sit efficacia earum causarum ad hydrometrae
generationem.

Alia tamen manifesta causa in medium proferenda, quae periodi-
cum effluxum et periodicam remansioem producere videtur. Pendere
enim hoc videtur ex accumulatione ferorum humorum in sacco peculiari,
qualisque in extispiciis visus est, vel ex coacervatione eorum inter chorion
et amnion, membranas ovi et parietes uteri ipsius. Deinde vero negari non
potest, uteri orificium retinere saepius aquosam colluviem, dum vel nimis
frictum atque a spasms contractum est, unde relaxatio ejusmodi spasms
sequitur, si aqua est eruptura, quod CHESTONII observatione confirmatur.
Vel callosum est uteri orificium, ut apud VESALIUM, vel penitus coalita
vagina, sicut apud DECKERUM, vel obstructum tantum ope hydatidum,
cruris incrassati, velut apud THILENIUM, aut mucii grumosi, sicut apud
varios observatores legendum est. — Hinc quoque accidit, tum demum
prorumpere aquam, cum obstacula haec amota sunt. THILENIUS vidit plenos
aquae prorumpentis rivos, dum in puerpera femovisset grumos ex secundi-
narum et lochiorum reliquiis ortos, quibus ocludebatur orificium uterinum.
FABRICIUS HILDANUS promanasse aquam refert, dum coitu orificium uteri-
num aperiretur.

E

E. T H E.

In theoria hydrometrae ipsa consilium transferendum praeprimis ad congestionum theoriam, cum accumulationem aquosorum humorum in cavitate aliqua sine congestione explicare nequeamus. Cum autem congestiones sint vel activae vel passivae, ad hoc discrimen quoque potissimum respicitor. Congestiones activae, dum quoque vel ferosae sunt, supponunt activitatem virium vitalium cordis et arteriarum nimis adauctam, cum causis topicis, determinantibus humores nimis fortiter circumactos, potius huc quam aliorum tendere. Congestiones vero passivae absque activitate virium vitalium adaucta, a solis oriuntur causis topicis, a ruptura vasorum, a dilatatione et relaxatione eorum, a stimulo adaucto, et praesertim ab aucta stimulante natura fluidorum, maxime denique a sublato aequilibrio inter affluxum per vasa arteriosa, et resorbitionem per venas et vasa lymphatica⁸⁸⁾. Quae quidem causae congestionum passivorum ad theoriam hydrometrae optime applicari posse videntur.

Hydrometra extra graviditatem fere nunquam supponit congestiones activas, aut virium vitalium nimiam excitationem, sed topicas plerumque causas, aut eas, quae ex generali corporis constitutione ortae, amplectuntur speciatim hoc organum.

Quod attinet primum ad rupturam vasorum, tanquam causam hydro-
pis, negata haec est propior causa a variis, iisque clarissimis auctoribus. LOWERUS, observans dilatationem vasorum lymphaticorum praeternaturalem, inde concludit, rupturam eorum a causis internis oriri facile haud posse, neque, dum ab externis rumpantur violentiis, hydropem posse inde explicari⁸⁹⁾. In cujus partes MONROUS quoque abit, dum ex sola dilatatione
et

88) SPRENGEL'S Handbuch der Pathologie, B. I. §. 417. 418.

89) LOWER de corde, c. 2. p. 129.

et relaxatione vasorum lymphaticorum, salva eorum continuitate, hydro-
pem declarare studet 90).

Quodsi vero concesserimus, hydropem quemcunque minime rupturam
aut laesionem vasorum lymphaticorum supponere; negari tamen non potest,
ubicunque haec contingat ruptura, fieri etiam collectionem lymphaticorum
et feroforum humorum in textu celluloso et in cavitatibus corporis. Fractu-
rarum et luxationum exemplo hoc egregie monstratur, quae toties abeunt in
hydropicos tumores aut in oedemata, quoties rupta sunt vasa lymphatica 91).
Docent etiam observationes antea allegatae, laesionem uteri a violenta
caussa externa producere posse hydrometram, absque aliarum caussarum
influxu.

Deinde vero ex relaxatione et nimia dilatatione vasorum oritur hy-
drometra, quia debilitata et relaxata vasa haud rite resiliunt irruentibus
humoribus, majoremque eorum copiam assumunt, quam sanitas quidem
ferre potest. Ex abortionibus, fluore albo, ex cacochymia universali oritur
uteri hydrops, sicut ex haemorrhagiis aliis et debilitate totius corporis
producentur alii hydropes. Remanent hydrometrae, ut et alii hydropes,
post febres intermittentes: cachecticum statum sequuntur, qui affectibus
tristibus prosterneantibus vires producitur, sicut et alii tumores hydropici.
Oriuntur post inflammationes uteri lentas, ob relaxationem vasorum, antea,
durante inflammatione, nimis excitatorum.

A stimulo topico adaucto pendet hydrometra, si sequitur exulceratio-
nem uteri, si praesertim graviditatem uteri comitatur, de qua postea uberior
erit sermo.

E 2

Ad

90) MONRO von der Wassersucht,
p. 36.

91) SPRENGEL'S Handbuch der Patho-
logie, B. I. §. 557. 652.

Ad impeditam rationem exhalationis et resorbitionis, ad sublatam folitam praefertim resorbitionem maxime respiciendum, si hydrometrae caussam declarare volueris. Humores serosi in uteri cavo exhalati, resorbentur ope vasorum lymphaticorum, quorum numerus fere infinitus, longe superat numerum vasorum uteri sanguiferorum. Vasa lymphatica uteri minora perreptant partem mediam inter peritonaeum et fibras uteri musculares, vasa majora vero remetiuntur cursum inter fibras musculares ipsas 92). Inter innumera haec vasa ea, quae ab inferiore uteri parte oriuntur, una cum vasis lymphaticis vesicae et vaginae diversis ordinibus transeunt in truncos iterum divisos, qui simul cum proxime semper adjacentibus vasis venosis, per duplicaturam peritonaei adeunt glandulas pelvis. Quae vero numerosissima itidem ex parte uteri superiore emergunt, conveniunt, plexus varios formantia, sub ovariis, ac tandem truncis duobus aut tribus juxta faeces vasorum spermaticorum, prope a renibus, in glandulas ante aortam et venam cavam sitas abeunt. Nonnulla vero vasa lymphatica, ex externa uteri superficie, ad glandulas inguinales, sub ligamento *POUPARTII*, transeunt 93). In horum quidem vasorum atonia, aut stasi lymphatici laticis per eadem fluentis, sita est caussa praecipua, quae ad gignendos hydropes uteri aliquid facit. Cum vasa lymphatica semper proxime cum vasis venosis juncta sint, ac una cum iisdem cursum suum celebrent, stases quoque sanguinis venosi possunt transitum lymphae per vasa lymphatica impedire, quod in aliis hydropibus frequenter satis animadvertimus. Plurima enim hydropum universalium et ascitis genera supponunt stases in venis abdominalibus, varicofas earum dilatationes, et infarctus sic dictos venae portarum. Eodem plane modo ex menstruorum fluxu suppresso, ex scirrhotatibus et tumoribus

92) MECKEL ad BAUDELOCQUE'S
Anleitung zur Entbindungskunst, B. I.
S. 147.

93) MASCAGNI vasor. lymphat. histor.
et ichnograph. tab. XIV. ff. 75. 89. 107.
108. 109. f.

ribus glandularum utero vicinarum hydropes uteri oriuntur, cum comprimuntur vasa lymphatica atque lymphae reforbtio vel reforbtae transitus impeditur.

Hydrometra vero gravidarum praeter has causas alias etiam requirit, quae in conceptus et ovi evolvendi atque cum uteri parietibus vario modo cohaerentis indole versantur. Ovum enim primis mensibus licet adhaereat uteri parietibus, haudquaquam tamen firma fit haec cohaesio atque arcta, donec adeo aucta sit ovi moles, ut convexitate sua uteri concavitatem contingat. Inter membranas ovi ipsas et parietes uteri adest manifesto, praesertim in primis mensibus impraegnationis, tenerima, tomentosa et flocculenta, vasculis innumeris praedita, tunica, quam deciduam HUNTERUS nominavit. Haec a gelatinosa lymphâ, ex uteri vasis excretoriis, ob congestionem in graviditate insignem, jugiter et uberrima exhalante, producitur. Congestio versus vasa uterina, in graviditate, tanta est, ut fidem fere superet, utque vasa inde miro modo dilatentur. Lanuginis instar se habens haec tunica recipit vasa numerosissima ex utero; inter villos ejusdem adsunt vasa reforbentia, quae humores exhalatos jugiter recipiunt. Inter deciduam HUNTERI et chorii externam superficiem gelatina tantum primis mensibus abundat, quae vero, progressu graviditatis, in telam cellulosam flocculentam abit, facilius tamen separandam. Obvestit haec decidua uteri superficiem etiam in iis casibus, ubi conceptio tubaria vel ovaria locum obtinuit, ubi itaque ovum ipsum haudquaquam in uteri cavitate evolvitur 94).

Chorion insuper cum amnio leviter tantum, telae saltem cellulosae ope cohaeret, atque an ulla vasa ab altera ad alteram transeant tunicam, adhuc dubi-

94) HALLER elem. physiol. vol. VIII. p. 182. — HOBOKEN anat. secund. human. p. 123. 126. f. (8. 1675.) SANDI-FORT observat. pathol. lib. II. c. I. p. 14. 41. — CHESTON l. c. p. 84. — MECKEL l. c. p. 172. 307.

dubitatur: potest itaque facilius utraque tunica a se invicem separari. In statu naturali saepius accumulatur humores aut vapores serosi in vesica quadam, medium locum inter chorion et amnion obtinente, quam veteres forsan pro rudimento urachi habuerunt. Inter has itaque tunicas potest quoque absque difficultate aqua conservari.

Liquor amnii ipse ad gignendum hydropem uteri gravidi occasionem praebet. Licet origines hujus liquoris adhuc haud certo sciamus, id tamen extra dubitationis aleam positum est, hunc laticem haudquaquam transfundere ex peripheria embryonis, cum copia ejusdem semper eo major sit, quo proprior origini est embryo: neque alia adfunt vasa, quae exhalare eundem possunt, ac vasa numerosissima tunicae deciduae, chorion et amnion forsan penetrantia. Lymphaticus est latex ac coagulabilis, continet itaque albuminosae materiae copiam. In statu naturali quantitas ejus, dum maturus foetus libras octo pendet, duas cum semisse libras pondo non excedit. Quo copiosior vero est, eo magis relaxat membranas ovi et uteri parietes, eoque plus parit difficultates in absolvendo partu ⁹⁵).

Hae itaque sunt origines hydrometrae gravidarum. Congestio nimia humorum lymphaticorum versus uterum, et praesertim versus vasa tunicae deciduae, resorbatio laticis exhalati impedita: separatio facilior laxarum tunicarum, amnii et chorii: illuvies lymphaticorum humorum in hoc intermedio loco, ut et nimia liquoris amnii copia, congestionibus orta, absolvunt totam hanc theoriam.

Diferimen denique inter lymphaticos hydropes et serosos, quod LENTINIUS ⁹⁶) constituit, ejusmodi minime videtur, ut ad nostri morbi theoriam possit applicari. Serum enim congestionibus passivis in cavitates effusum,

95) MECKEL l. c. p. 316.

96) LENTIN's Beyträge zur ausübenden Arzneywissenschaft, S. 127.

sum, raro tantopere simplex est, ut lymphaticis particulis junctum non sit. Flocci fere semper lymphae coagulabilis in se circumstant: ac natura eam haudquaquam utriusque humoris separationem molitur, quam artifex producit. Progressu autem morbi, dum mere serosa antea adfuit colluvies, resorbetur ope vasorum lymphaticorum, quae tamen haudquaquam penitus inertia facta sunt, fluida pars feri; remanet vero coagulabilis pars, quae tandem organicam indolem adipisci et in membranaceam naturam transire potest. Hinc superficies colluviei membranacea fit, ac facci formam aut cystidis refert, sicut et in aliis cavitatibus eos hydropes saccos non raro animadvertimus. Rupto vero hoc sacco, ex hydrope cystico dein hydrops liber evadere potest. Alia vero hydropum saccorum origo ex placentae degeneratione et ex hydatidibus specialem requirit inquisitionem, ad quam nosmet jam accingamus.

HYDATIDIBUS VEL INTRA UTERUM VISIS
VEL EX EO EXCLUSIS.

Morbus, quem jam describere, tabulaque ex Ill. Praeceptoris MECKELII museo benigne concessa illustrare mihi proposui, non nimis frequens esse videtur, atque monstrorum speciem toties prae se tulit, ut mira omnino atque dictu horrenda credulum vulgus in ejusmodi hydatidibus viderit, utque vel recentiores medici, quibus observare easdem contigit, mystica fere aut pomposa dictione arcana naturae tradere sibi visi sint ^{a)}).

Observationum rite digestarum copia theoriam nostram fulcente, primum monemus, nobis neque de hydatidosa ovariorum indole, neque de hydatidibus in externa uteri facie aut in cavo abdominis aut tumori cuidam peculiari cystico inclusis sermonem esse. De iis tantum loquimur hydatidibus, quae in cavitate uteri ipsa, vel parietibus ipsius, vel molae cuidam adhaerentes, vel solitariae, libere natantes observatae fuere. Has autem posse in duo dirimi genera, nobis persuasum est: Quorum unum complectitur hyda-

a) Sic Ill. MECKELIO occurrit Lutetiae Parisi a sedecim retro annis ibidem versanti, obstetricans, non fama ultimus, qui ejusmodi molam hydatidicam, ex utero exclusam, pro massa vegetabili habuit; eam cum racemo ribium comparans, cujus peduncululum efficerent vasorum trunci; uvas vero hydatides; folia annexa partes membranaceae tam chorii quam tunicae deciduae, hydatidibus in-

termixtae. Quantum huic opinioni tribuerit obstetricans; non tantum vulgo tunc temporis nota historia: d'une femme accouchée d'un gros filler; sed id praesertim probavit, quod delineari typisque mandari curaverit racemum ribium cum foliis eleganter incisiss, uvisque rotundis teretibusve, regulariter dispositis, cum assertione, sic a femina hunc prodiiisse.

hydatides, quae, praevia conceptione, ex fecundinis evolvuntur: alterum illas, quae absque conceptus idea praegressi, ab alia causa in utero generantur. Ideoque dirimendae videntur sequenti modo.

a. Hydatides uteri a conceptu.

b. Hydatides sterilium.

Observationum praecipuarum copia dua illa genera illustrabimus: deinde vero addemus theoriam ipsam hydatidum.

A. Hydatides a conceptu.

Solent autem hujusmodi hydatides nonnunquam simul cum foetu expelli: saepius vero absque foetu; jam partu naturali, aut abortu excluso, vel in ovulo suo plane deleto. Observationibus dicta confirmabuntur.

I. Hydatides uteri gravidi: cum foetu.

a. Observationes ipsae.

Qui primus hanc hydatidum uterinarum speciem observasse videtur, incertae, sed NERONIS tamen temporibus haud antiquioris aetatis, auctor est ARETAEUS Cappadox, cujus fati digna memoratu verba hic subnectamus: *Ἰδέη τις ἐτέγη ὑδρωπος ἢδε γιγνώσκεται. Κύστις σμικραὶ, συχναὶ, πλήρεις ὑγροῦ, ἐγκέονται τῷ χωρίῳ. Ἐνθα ὁ ἀσιτίτης ξυρίζεται. ἀπάρ ἦν ἐμπλέωσι τῷ πολλῷ ὑγροῦ. Τέμνωρ δὲ ἦν γὰρ τετρήνας τὸ ἐπιγιάσιον, ἐκχέης ἐπὶ βραχεῖῃ Φαρμῇ τοῦ ὑγροῦ, ἐνδοθεν ἀν ἐπέφραξεν ἢ κύστις, ἢ τὸ ὄργανον διώσῃ, αὐθις ἐκέρσει. Τότε μέντοι τὸ εἶδος οὐκ εὐηθεῖ. Πόθεν γὰρ ἀν ἐκπέσωσι αἱ κύστις, ὁδὸς ἐν ἔυπορος. Λόγος δὲ μεταξέτεροισιν, ὅτι ἦσαν κατε δι ἐντέρων τοιαυτε κύστις, ἐγὼ δὲ ἐκ ὠποπα etc. i. e. „Alia quaedam hydropis species talis agnoscitur: in ea*

vesiculae

1) ARET. de causis et sign. diut. morb. lib. II. c. I. p. 51.

„vesiculae quaedam pusillae, crebrae, humoris plerae, chorio incumbunt.
 „Ceterum, quod humore multo refertae sint, illud iudicio est: si abdomen
 „perforaveris, parum admodum humoris effundes: ab interiore enim parte
 „vesica occlusit: at, si in vesicam instrumentum impuleris, iterum faecus
 „emanabit. Haec utique species haud levis est. Unde enim id genus ve-
 „siculae eruperint, via haud facile reperitur. Alii asserunt, huiusmodi
 „ampullas per intestina transisse: ego vero id nunquam vidi etc.“

Post eum BAUTZMANNUS historiam abortus narravit, ²⁾ quem sympto-
 mata varia, febricula et intensissimus calor, vomitus cruentus, moles ab-
 dominis insolita, praecefferant. Cum foetu gangraena hinc inde correpto
 massa vesiculis obsita expellebatur. Auctor mortem foetus ex nimio molae
 incremento non sine verisimilitudine derivat.

PHILIP. JAC. HARTMANNUS ³⁾ a recens nupta muliere excretas vidit
 binas vesiculas, quarum altera foetum tenerrimum continebat. Secundo
 die lacerae particulae abierunt cum sanguinis profluvio, quas partes chorii
 et placentae rudiores auctor arbitratur.

Tertio mense graviditatis similes vesicas expulsas fuisse, alio loco
 legimus ⁴⁾.

Post haemorrhagias uteri et vomitus VALLISNIERI vidit excretas vesicas
 innumeras, membranae communi inclusas, cum foetus rudimento male
 formati. Ex particula congeriei vesicularum numerum earum ad sex millia
 aestimavit. Milli granorum aut globorum sclopetariorum magnitudinem
 aequabant: vel racematim vel sine ordine dispositae. Aquam continebant
 inspidam, albuminosam, a reagentibus vulgaribus nullo modo mutatam ⁵⁾.

Placentae

2) Ephem. nat. curios. dec. II. ann.
 8. obs. 50. p. 131.

4) Breslauer Sammlungen, J. 1720.
 S. 215.

3) Ibid. dec. II. ann. 10. obs. 157.
 p. 246.

5) Ephem. nat. curios. dec. II. ann.
 9. obs. 38. p. 74.

Placentae uterinae, una cum sex mensium, vita destituta, masculo abortu de utero mulieris expulsa, in hydatides racemosas degenerationem belle illustravit BIDLOUS 6)

In quadrimestris foetus placenta, quae simul cum eo egesta fuit, MORGAGNIUS vidit vesiculam aqua plenam 7).

Immediate post partum infantis tenerrimi excrevit puerpera simul cum lochiis ingentes vesicas aqua plenas 8).

Similem refert SCHURIGIUS 9) et quidem propriam observationem. Insolitum habebat volumen gravidae venter, ut gemellos gestare videretur. At post dimidiae horae spatium, post exclusum foetum, ingentem hydatidum copiam, instar racemorum, sibi invicem connexorum ex utero extrahebat obstetrix: differentis erant magnitudinis a pisorum ad globulorum lusorium, nucum moschatarum, atque juglandium, imo ovorum gallinaceorum magnitudinem adscendentes.

WRISBERGIUS similem casum observavit in muliere, quae naturaliter ceteroquin, foetu licet mortuo, pepererat, secundinarum vero retentione laborabat. In iis tandem post 14 horas a partu eductis, copiam hydatidum super 130 vidit, magnitudine omnino diversas 10).

Idem in embryone abortivo quadrimestri integrum ovum vidit innumeris vesiculis obsitum. Embryo ipse corruptioni proximus 11).

F 2

Gravida

6) BIDLOUS Exercitat. anat. chirurg. II. p. 18. (opp. 4. Lugd. Batav. 1715.)

9) Embryol. sect. VII. c. 3. p. 699.

7) De sedib. et causis morb. ep. XLVIII. n. 13.

10) Nov. Commentar. Götting. vol. IV. p. 72.

8) FABRICIUS in act. nat. curios. vol. X. obs. 36. p. 121.

11) Ibid. p. 73.

Gravida primum ejecit molam cruentam sanguine obductam, deinde vesiculosam massam, duos pugnos magnitudine exaequantem, tandemque foetum ¹²⁾

Similem HARTMANNIANAE observationem habet SANDIFORTIUS ¹³⁾.

Jam hic observationum, ab Ill. MECKELIO institutarum, quae dissertationi ansam dedere, optimus locus esse videtur. En ipsius verba: Nobilis hujus loci matrona, per octo mensium spatium dubiis graviditatis symptomatibus vexabatur; in auxilium vocatus, praeter illa signa, nauseam nempe, vomitum matutinum, faciem pallidam, palpebrarum livorem, mensium emanationem etc.; alia, quae graviditatem omnino confirmabant momenta sese obtulere; tumentia enim ubera serosum pressa emittebant humorem; uteri regionem praesertim expansam tactu abdominali dignoscere licuit; per vaginam exploratio instituta altam orificii uterini sedem, habitum ipsius molliculum cum interstitio inter labia rimae distincte sentiendo; cervicem brevem, mollem; expansum uteri corporis segmentum inferius, declaravit. At spuriam esse graviditatem ipsam, edocuit haec disquisitio, cum mollior esset abdominis ambitus uterinus, quam qui in protracta adeo graviditatis periodo esse solet, minusve tumens; mollius cum sentiretur uteri segmen inferius, quod capite foetus alias adeo distincte insignitur. Deficientibus omnibus signis, praesentiam foetus vel tactui explorantis vel sensibus matris declarantibus; fluctuationis sensum potius offerente abdomine, etiam dum situm, mutabat gravida; diagnosi hinc graviditatis spuriae certiori facta; prognosis facilis; levamen ab ultimo graviditatis termino expectandum erat. Elapso vero et ultimo graviditatis mense, adhibitis interim vel nullis, vel innocuis medicaminibus, nulla praeter exiguum abdominis augmentum, mutata fuere.

¹²⁾ GUTERMANN in act. nat. curios. vol. III. obs. 78. p. 262.

¹³⁾ Obs. anatom. patholog. lib. II. c. 3. p. 78. 81.

fuere. Vagis nonnunquam recurrentibus spasms tam in abdomine quam in genitalibus; elapso jam solito partus stadio; lenia excitantia interne, externe vero semicupia in usum vocata fuere; quorum efficaciae natura sub finem decimi mensis solaris suam addidit; enatisque doloribus veris aliquot, cum exiguo sanguinis profluvio, dilatato sensum orificio uteri, simul et una vice expulsa fuit elegans mola hydatidica, quam Tabula apposita I^{ma} offert. Monendum tamen, non adeo distincte statim sese obtulisse partes in hoc typo conspicuas; hydatides enim effuso cruore obiectae erant, non nisi cauta maceratione in aqua secedente; ubi elegantes tunc hydatidum racemi una cum vasculis, quibus appendebant, uti in D. D. D. aliisve in locis apparet, conspicuae reddebantur. Excellebat quidem in superiori molae loco posita vesica liquore amnii turgida, obsita tamen et haec hydatidibus erat, quibus remotis, discissisque membranis ovi, uti in B videre est, effusioque amnii liquore; levis et unica apparuit a levi amnii membrana effecta ovi perfecti cavitas C; tandemque egregius ad digitorum apices perfectus sese obtulit foetus, cujus evolutionem non ultra mediam tertii graviditatis mensis partem durasse, omnia et ratione magnitudinis et formae loquuntur. Vesicula umbilicalis, quam litt. F. exponit, terminum aetatis foetus dictum confirmat.

Femina, hoc partu liberata, felix quidem puerperium transegit; hoc vero peracto non integerrima sanitate gavisa est; chlorotica evasit; mensium irregularis fuit effluxus; post anni et ultra decursum hydropica ita evasit, ut tam anasarca, quam ascite laboraret. Remediis internis ad tollendum malum non sat facientibus, paracentesis abdominalis intra duorum mensium spatium bis repetita fuit ejusque ope magna lymphae turbidae, imo sanguinolentae copia extrahebatur. Simul phthiaseos pulmonalis accedentibus symptomatibus, e vivis erepta fuit.

Sectione cadaveris instituta, praeter universam emaciationem huc et illuc glandularum mesenterii conglobatarum labes serophulosa sese manifestavit.

festavit. Peritonaei status fere naturalis erat, licet et nunc latex serofo-fanguineus ejus cavum replet. Maximo momento digna erat omenti (Litt. L.) cum singulari fungosa uteri excrefcentia (H. H.) concretio, eaque oculos prae ceteris feriebat, cum supra intestina pergeret. Disciffo et reclinato omento, ultra pelvis limites superiores eminens apparuit fungus rubicundus ipse, mollis, sanguinem sub leni pressione effundens. Hicque, disciffo fectione cruciata utero, ex ejus corpore originem traxiffe visus est, cum ejus portio H., parietes fundi uteri ejusve corporis distendit ita, ut complanatae ceterum superficies ipsius, nunc excavatae appareant, omnisque uteri cavitas e compressa in rotundam mutata sit. Primae originis locum substantiam fundi uteri ipsam fuisse, ex eo apparet, quod similis degeneratio in media ipsius parte (K. K.) adfit; unde et factum est; ut, dum ejusmodi tumores intra uteri cavum enascentes vulgo inferiora petunt et polyporum sub forma in vaginam propendent, hic superiora infolito more petierit et intra abdominis cavum excreverit. Congestio inde ad uterum facta elongationem cervicis uteri quidem, cum aliqua substantiae tam hujus, quam corporis uteri augmento effecit, nullam vero in partibus adjacentibus mutationem; uti per litt. B. E. F. G. patet. Phthiferos pulmonalis phaemena pulmonum corruptio dilucidavit, cum partim densi, nodosi, partim magnis vomicis minoribusve, cum asperae arteriae ramorum cavis communicantibus oppleti reperirentur.

T A B U L A R U M E X P L I C A T I O .

T A B. I.

Molam hydatidicam decimo graviditatis mense utero exclusam offert, cum foetu decem circiter hebdomadam post conceptionem, aetatis, integerrimo.

A. Decidua uteri, placentae loco, dextram molae regionem tenens.

B. Chorion et amnios per longitudinem discifsa.

C. Cavitas

- C. Cavitas ovi a levi superficie interna membranae amnios effecta.
- D. D. D. Hydatides majores minoresve per omnem ovi ambitum sparsae. Exactius rimatis, apparet: plurimas e vasis per ramos dispersis, nunc venarum modo, rectis, nunc arteriolarum modo intortis dependere.
- E. Foetus jam ad apices digitorum usque perfectus.
- F. Funis umbilici, vesicula praefertim umbilicali conspicuus.

T A B. II.

Uterus, sectione cruciata per anteriorem faciem ducta apertus cum excrescentia fungosa, partim intra cavitatem corporis ipsius conspicua; maxima vero e parte supra ipsius fundum eminente.

- A. A. Fundus uteri.
- B. B. Corpus uteri a complanata figura in rotundam mutatum.
- C. C. Cervix uteri praeter naturam elongata.
- D. Orificium uteri externum.
- E. E. Tabae Fallopii cum fimbriis in hoc subjecto nitide expansis, aperturam abdominalem cingentibus.
- F. F. Ligamenta uteri lata.
- G. G. Ligamenta uteri rotunda.
- H. H. H. Excrescentia uteri fungosa, supra uterum eminens et in uteri corporis cavum excedens.
- K. K. Pars uteri fundi eodem modo corrupta.
- L. Omenti Gastro-Epipl. portio cum fungo praeter modum nexa.

Addo

Addo jam aliam notatu dignam observationem mihi ab eodem Viro, circa molam hydatidicam communicatam; praeter quam et antedictam duas alias, alteram tertio graviditatis mense, alteram legitimo partus termino exclusam vidit absque notatu dignis symptomatibus:

N. N. femina 24 annorum, nuper maritata, prima vice gravida, sub finem septimi graviditatis mensis oedemate pedum laboravit; abdominis intumescencia; licet mollis, una cum mensum emanatione, accedentibus incertis graviditatis signis, hujus suspicionem effecerant, cujus ergo consilium a me petiit. Mixtum esse morbum, jam aegrae facies et reliquus habitus declarabant; vix enim a graviditate sola repeti poterat faciei livor, habitus cachecticus, color flavus, ad motus corporis inertia, debilitas summa, quam aegra querebatur, quamque pulsus una cum reliquarum functionum lentore confirmabat. Summe laboriosa simul aderat respiratio. — Abdominis adeo universalis intumescencia erat, ut praeter fluctuationem, primo tactu, nullus peculiaris uteri distenti sensus distingui posset; accedente vero exploratione per vaginam; mollis segmenti uteri inferioris expansio cum parum eminente uteri cervice, duro huic annexo orificio, illum oppleri massa aliqua, sed nequaquam pene perfecto, ut hoc tempore esse debebat, foetu, evidenter patuit. — Adhibitis lenissimis ad morbum hydropicum tollendum medicamentis, convaluit aliquantum aegra, difficilis praeprimis respiratio aliquantum levata fuit; sed nunc accessere ex utero defluxiones nunc serosae, nunc sanguinolentae, tandem sanguineae, a quibus et antea non in totum libera fuerat, nunc vero copia excellentes. His nondum in totum sedatis, colicis similes dolores primo, dein veri enati sunt, quorum ope cum rivo sanguinis erupit hydatidum sero sanguinolento repletarum fasciculus; durum et renitens uteri ostium non nisi frustulis, ex hydatidibus effectis, successive exitum concessit; nec facili arte vel major molae portio, cujus attractionem semper haemorrhagia valida comitabatur, nec a natura omnis

ex-

expulsis perfici potuit; cum, debilitata jam a praegresso morbo, a validis, quas perpeffa erat, sanguinis deperditionibus, remediis et nunc ad sistendum sanguinem incassum adhibitis stypticis tam interne quam externe, animam efflaret. — Sectio abdominis aquis innatantem patefecit uterum, volumine illi similem, qui sexto graviditatis mense tumet; annexa ovaria vigesies ad minimum magnitudinem naturalem excedebant, eorumque inaequalis superficies a lympha, per membranas attenuatas transparente, turgida conspiciebatur; ita, ut et haec in hydatides mutata quasi apparerent. — In aperto utero, qui una cum ovariis in museo asservatur, observatur substantiae admodum adaucta crassities cum maxima molae hydatidicae portione uteri parietibus adhaerente, dum alia portio ejusdem soluta ex angusto orificio constricta propendet.

b. Epicrifis.

Hydatides ipsae, una cum foetu, plerumque abortivo, excretae, a pluribus auctoribus pedicellatae, subglobosae, aqueo humore plенаe, petiolis propriis aut filamentis instructae describuntur. Racematim dispositae erant, et vel placentae inhaerebant, vel separatae ab hac, ovulo, vel absque placentae vestigio, una cum ovo excernebantur. Foetus una egestus interdum corruptus, emaciatuS, deformis deprehendebatur; massae hydatidosae innatans, vel ab ea separatus.

Majori molae nostrae perfectioni naturali una ex parte, ex altera vero exactiori ipsius disquisitioni tribuendum esse videtur, quod ea, quae filamentorum nomine insignita fuere, revera vasa esse, declaretur. Hinc et racemosa hydatidum dispositio elucescit. Foetuum hac aetate tenerrimorum facilis destructio multis sane earum observationum ansam dedit, infra recensendarum, ubi absque conceptu hydatidicas molas excretas fuisse, referuntur. Noster omnino loquitur non praesentiam foetus tantum, sed summam, qua hac aetate pollere potest, perfectionem. Mira ipsius in utero per

G

septem

septem ad minimum menses conservatio illi tribuenda est, quod per omnem graviditatem ab aëris contactu immunis manserit, ovi membranis ipsius accessum impredientibus. Similes casus aliis in molis, in ovis abortivis praesto sunt. Quater ex eadem femina ova abortiva tertii mensis cum foetibus integerrimis ejusdem aetatis, sub finem noni demum graviditatis mensis eliminata asservat Ill. MECKELIUS.

Ad debitum tempus usque gestatio uteri gravidi raro tantum perficiebatur: sed abortus videbatur his vesiculis eo modo procuratus esse, quod nutritio foetus impedita esset praeternaturali humorum aquoformum congerie in vesiculis. Attamen, etiam ante mortem foetus degeneraciones has contingere posse, ex WRISBERGII elucet observacione. Allatae duae nostrae observaciones declarant: etiam ad ultimum graviditatis terminum imo ultra ipsum in utero servari posse ejusmodi massas, quod et aliarum molarum exemplo facile illustraretur.

Quod vero ejusmodi hydatides ea ratione ab aliis mox describendis differant, ut petiolis solae instructae sint, atque cum vasis cohaereant, quae cum foetu excernantur, eae hydatides, quae placentae in utero relictæ inhaereant, rotundae sint atque a vasis separatae; haec quidem differentia observacionibus jam adducendis haudquaquam confirmatur. Secunda nimirum species hujusmodi hydatidum petiolis suis aequo modo instruitur ac prima, atque eodem saepius modo cum vasis cohaeret ¹⁴⁾.

Informis gelatina, guttulâ inclusâ, quae primum foetus rudimentum continet, aliquid simile jam complectitur illius vesicae, quae postea cum defectu nutritionis foetus, excernitur. Secundinae sistunt primis post conceptum septimanis vesicam membranaceam, extus villosam; quae si diutius hanc formam retinet, in hydatides demum abit.

Accedit

14) BURDACH apud SANDIFORT l. c. p. 86.

Accedit AEBINI supra jam allegata observatio anatomica de vasis deciduae hydatidosa forma terminatis, unde quoque nutritionem foetus decedere, si huc congeries humorum ferorum fiat, facile est concludendum.

Simul liquet ex adductis observationibus non solum majorum, sed etiam minorum foetuum placentas in hydatides degenerare posse, quamvis RYRSCHII majorum foetuum placentis folis talem mutationem convenire adnotaverit ¹⁵). Nec sola placenta, sed quandoque universum ovulum in hydatides mutatur; cum foetu, aut absque foetu. Quin etiam ex ipsius RYRSCHII observationibus constat, funiculum umbilicalem tot vesiculis praeditum ipsi nonnunquam occurrisse, ut totus videretur concatenatus vesicularum aequo humore refertarum ¹⁶).

II. Hydatides secundinae: sine foetu . . . Falsa graviditas.

Vesiculis in utero generatis feminas nonnunquam existimare, se gravidas esse, CHRIST. A VEGA professor Complutensis saeculo XVI, jam animadvertit. Ventrem enim inde intumescere, menses retineri: mammas dolere; vigiliis, insomniis terrificis, interdum febricula, et spirandi difficultate torqueri. Exemplum adducit, ubi haec symptomata mulier per sex menses passa sit, simul quoque foetum in utero moveri fenserit. Quo tempore praeterlapso, septem frustra carnea, membranis involuta, simul cum septuaginta vesicis, aqua pallida plenis, excreta sunt. Tota autem moles duodecim fere libras pependit ¹⁷).

Duobus similibus exemplis falsam hanc graviditatem illustrat FRANC. VALLERIOLA; ubi, sex mensibus praeterlapsis, postquam vulgaria graviditatis

G 2

sym-

- ¹⁵) Observation. anatom. chir. 28. ¹⁷) CHRIST. A VEGA de arte medend. lib. III. sect. 10. c. 13. f. 322. b. (fol. p. 34.
¹⁶) Thesaur. anatom. VI. n. 45. p. 33. Lugd. 1561.)

symptomata praecefferant, cum terrificis phaenomenis et parturientium doloribus, globus membranaceus, bullis aquosis repletus, excernebatur. Sanies bullis contenta, diluta erat et citrini coloris. ¹⁸⁾

LUDOVICUS MERCATUS ipse quoque expertus est, uxoris pro gravida habitae cadaver sectum monstrasse tandem veram *ψευδοκύστεως* causam, ejusmodi nimirum bullarum congeriem, quam pro molae specie habuit. ¹⁹⁾

Ad debitum saepe tempus partus usque gestari talem vesiculofam massam, tumque vel summis parturiendi conaminibus, haudquaquam tamen posse divinari, observatio docet STALPAARTI VAN DER WYL, ²⁰⁾ qui post novem tandem menses obstetricis artificio fuisse extractam hanc massam, narrat.

Frustratim nonnunquam secedere molem eandem, quae vesiculis repleta, adiposa erat, ac inordinatum menium fluxum et cetera impraegnationis symptomata sequebatur, docet celebre TULPII exemplum. ²¹⁾

JO. DE MURALTO observavit in femina, quae gravidam se arbitrabatur, per tredecim septimanas vomitus creberrimos, cum cardialgia et siti enormi, quae quidem symptomata deinde transferunt in haemorrhagias abortum minitantes. Tunc vero cum parturientis doloribus excreta est placenta tantae molis, quanta cum foetu viginti quatuor septimanarum observatur: cui adhaerebant innumerae fere vesiculae, pisorum, nucum avellanarum, juglandum magnitudine, racematim cohaerentes, filamentisque junctae, quae

18) VALLERIOLOAE observ. medic. lib. I.
obf. 10. p. 78.

19) MERCAT. de affect. mul. lib. III. c.
3. in Gynaec.

20) Observ. medico-chirurgicar. I.
III. obf. 70. p. 301.

21) Obf. lib. III. n. 31. p. 247.

aquam pellucidam, nonnullae vero parum turbidum continebant, et in quas vasa sanguifera manifesto terminabantur. ²²⁾

Tempore partus legitimo, post praegressa graviditatis signa, juxta SCHELHASII observationem, ²³⁾ excreta fuit moles, tres libras pondo, ex hydatidibus arcte cohaerentibus conflata, quae tremulo motu conspicua, adstantibus terrorem injecit.

Quarto graviditatis mense, cum parturientium doloribus enixa est mulier bullularum infinitum fere numerum, membrana propria involutarum, quae tetrum foetorem spirabant, atque cantharos fere tres implebant. HANNAEI est observatio. ²⁴⁾

Post signa vera graviditatis duobus fere mensibus perficit haemorrhagia enormis et diuturna, cum siti ingenti et molis abdominis celeriori incremento. Octodecim tandem mensibus praeterlapsis, parturientium dolores contingunt: quatuor repetitis vicibus enixa est mulier vesiculas membranaceas innumeras, ad spermatis ranarum instar secum nexas, pisorum, avellanarum aut juglandum magnitudine. Super easdem excurrerant vasa sanguifera, atque inter eas latebant corpora glandulosa aut acini. ²⁵⁾

BAUTZMANNUS observavit in gravida, varia symptomata, praesertim crebros vomitus, febriculam, haemorrhagiam uterinam, quae tertio demum mense ita ingravescebant, ut abortus metueretur. Cum doloribus hypochondriorum et crurum atrocibus exercebantur secundinae, postea autem sine ullo dolore mola vesicularis. ²⁶⁾

Secun-

22) Ephem. nat. curios. dec. II. ann. 2. obs. 95. p. 237.

23) Ib. ann. 3. obs. 157. p. 304.

24) Ib. ann. 4. observ. 114. p. 221.

25) JO. MAUR. HOFFMANN. in Ephem. nat. curios. dec. III. ann. 6. obs. 164. p. 329.

26) Ib. ann. 8. obs. 50. p. 130.

Secundum MÜLLERI observationem mulier quaedam per plures menses lunari tributo expers, vomitus tandem vehementes et haemorrhagiam passa est, quam subsequebatur mola sanguinea, deinde vero vesicularis, ex plurimis hydatidibus, aqua limpida repletis, conflata. ²⁷⁾

Cum signis graviditatis, prostrato appetitu, lassitudine insueta, oedemate pedum, tertio denique mense accessit haemorrhagia cum deliquiis animi et parturientium doloribus. Quinque vero partibus vicibus enixa est mulier placentae simile corpus, e vesiculis compositum. ²⁸⁾

VALLISNIERI plurimas huc pertinentes observationes instituit: prae aliis vidit post haemorrhagiam cum signis graviditatis contingentem, excretam massam, ovario gallinarum similem, ex vesiculis filamentis nexis constantem, quae quatuor fere libras pendebat. Vesiculae replebantur liquore coagulabili. ²⁹⁾ Majorem idem auctor molem libras sedecim pondo, sub iisdem conditionibus excretam vidit. ³⁰⁾

WIDLOOUS narrat, a medicastro quodam mulieri extractas fuisse vesiculas innumeras pendulas, quae pro ovis, ab incantatione ortis, vendebantur. ³¹⁾

Apud ABRAHAM. VATERUM ³²⁾ existat aliud exemplum placentae, cui vesiculae, castaneae similes adhaerebant.

Mulier

27) Ib. cent. V. obs. 55. p. 86.

28) WOGAU ib. cent. IX. obs. 85.
p. 191.

29) Ib. obs. 73. p. 164.

30) Act. nat. curios. vol. I. obs. 166.

p. 362. — Conf. ejus d. Raccolta di varj
trattati, p. 83. (3. Venez. 1715.)

31) Exercit. anat. chirurg. II. p. 17.

32) Reg. mus. anatom. catalog. univ.

p. 11. (4. 1736.)

Mulier, quae sexto mense gravida putabatur, post parturientium dolores, cum grumis fanguineis excrevit millia vesicularum filamentis secum nexarum, quae pisa aut avellanas magnitudine referebant. ³³⁾

Cum summis cruciatibus excrevit mulier massam carneam, cui nectebantur ducentae fere vesiculae, filamentis secum cohaerentes. ³⁴⁾

LITTRII observatio est, secundo graviditatis mense mulierem lapsam fuisse, unde effluxus serofus ex matrice: abdomen adhuc magis turgidum, orificium tamen uteri justo plus densius: tandem excretum fuisse acervum vesicularum filamentis suspensarum. ³⁵⁾

Post haemorrhagias praegnans mulier enixa est molam vesicularem, cujus bullae communi pedicello terminatae, racematim dispositae erant. ³⁶⁾

Eleganter expressit SANDIFORTIUS tabulis suis hydatides placentae, quae graviditatem mentiebantur: quinto impraegnationis mense dolores acerbi, haemorrhagiae instantem abortum annunciare videbantur: expulsae sunt tandem hydatides innumerae, ex vasis manifesto ortae, disco communi adhaerentes, albedo turbidoque humore repletae. ³⁷⁾

Cum signis graviditatis lassitudo insignis et haemorrhagia instabant: orificium uteri molle altumque. Cum parturientium tandem doloribus evacuatur placentae simile corpus vesiculis cinctum racematim dispositis, et filamentorum ope suspensis. Lochia postea fluebant. ³⁸⁾

No.

33) Observations sur la grossesse et l'accouchement, par MAURICEAU, obs. 377. p. 313.

34) VENETTE de la génération, part. III. ch. 4. p. 440.

35) Histoire de l'academie des scienc. à Paris, ann. 1715. (8. Amft. 1719.)

36) ALBRECHT in commerc. liter. Noric. an. 1738. hebdom. 28. p. 220.

37) SANDIFORT. observat. anat. pathol. lib. II. c. 3. p. 83. tab. VI. fig. 5. 6.

38) WEGELIN in STARK'S Archiv der Geburtshülfe, B. IV. St. I. S. 110.

Novissimum est exemplum, quod DESGRANGES retulit, cum jam dictis congruens. Ad sextum nempe mensem usque graviditatis signa, orificium uteri clausum: haemorrhagia tandem enormis; artificio non vulgari medicus obstetricans solvit massam hydatidosam. ³⁹⁾

E P I C R I S I S.

Ex his itaque elucet, hydatides sine foetus ullo vestigio, graviditatis speciem prae se ferre, ut vel cautissimus medicus in dignoscendo utroque statu falli possit. Ad ipsum partus tempus usque vulgaria adsunt impraegnationis symptomata, ipsique parturientium dolores. Sed ad diagnosin stabiendam, quocumque demum modo id fiat, sequentia notanda:

1. Praeter graviditatis sueta symptomata alia semper aut saltem plerumque cum hoc statu esse juncta, non vulgaria, quae vere morbosum statum indignant. Lassitudo enim insolita, appetitus penitus prostratus, oedemata pedum nimis cito graviditatem comitantur falsam.
2. Praesertim vero effluxus vel serosus vel cruentus ex matrice in primis impraegnationis mensibus signum praebet, veram et legitimam haudquaquam adesse graviditatem.
3. Nimis cita deinde uteri expansio, quae cum graviditatis tempore non congruit, falsae graviditatis signum satis certum esse videtur.
4. Proclivitas ad abortum cum torminibus ventris et pressionis sensu versus inferiora abdominis propagato, absque causis tamen manifestis.
5. Nullus plerumque motus ei similis, qui a vivo foetu percipitur, in hac falsa graviditate animadvertendus, nisi, et raro quidem, anologica fluctuatio percipitur ei, quae a flatibus pendet.

6. In-

39) HUFELAND'S Annalen der französischen Arzneykunde, Th. II. S. 244.

6. Infrequentes fatis sunt observationes STALPAARTI et SCHELHASII, ubi ultra sextum impraegnationis mensem secundinae hydatidosae gestantur. Plerumque tertio, vel sexto tandem mense eliminantur.

Praeterea discrimen memoratu fatis dignum massae hujus hydatidosae notandum. Aliae sunt intime junctae massae carneaе, quae placentae simillima, imo ipsa est placenta: hujus vero vel inhaerent telae cellulosaе, vel filamentis cum ipsa cohaerent. Aliae globum referunt, vesiculis plenum, totum membrana communi cinctum, nulloque disco aut centro carneo praeditum. Aliae sistunt vesiculas plures vel solitarias vel filamentis atque petiolis secum junctas. Quod quidem discrimen pressit atque illustravit prae aliis DESGRANGES citatus.

Humor, quem vesicae continent, est modo rubicundus, ut sanguine parum tinctus appareat, jam limpidus, aquae purae simillimus, nunc vero turbidus, lacteus, coagulatus.

Vasis sanguiferis plerumque instructae videntur vesiculae, quae quidem SANDIFORTIUS manifesto demonstravit.

Tremulus saepius motus vesicularum animadversus est, qui vel a gelatina tremula, vel a filamentorum tensione pendet, atque variis creduli vulgi fallacis occasionem praebuit.

Naturae conaminibus moles haec eliminatur saepissime: extant tamen variae observationes, ubi vires mulieris non sufficientes artis auxilium requirerent, atque connata forsan cum uteri parietibus massa artificio deberet expelli.

Sanguifluxus, lochiorum speciem prae se ferens, fere semper sequatur; praesertim dum massa hydatidosa vel cum uteri parietibus coaluerat, vel cum mola carnea jungebatur.

III. Hydatides secundinae post partum naturalem relictæ.

Exstant insuper apud observatores veraces casus, ubi partu legitimo absoluto relinqueretur placenta, et deinde degeneraret in hydatidosam massam, quae postea denique expelleretur.

RUYSCHII praepriis hanc hydatidum speciem observationibus illustravit. Multoties se vidisse testatur, quod ex remanente et in utero relicta placenta haemorrhagiae cum insolito abdominis tumore, dyspnoea, anorexia, anxietate, pedum oedematibus, animi deliquiis oriantur, quo facto denique expelleretur placenta tali modo degenerata. ⁴⁰⁾

HARTMANNUS similem casum observavit in muliere, quae satis faustis quidem omnibus pepererat, relictis tamen secundinis. Sequebatur anxietas praecordiorum, menstrua evanuerant, unde anxietas adhuc augebatur. Cum sanguinis denique profluvio excreta fuit massa cruenta, in cujus media parte vesica glutine limpido repleta continebatur. ⁴¹⁾

Immortalis maxime HALLERI observatione RUYSCHII opinio illustratur, qui in placenta, post partum in utero relicta, vesiculas plures, alias rubro, alias gelatinoso albido muco plenas vidit. ⁴²⁾

Verum itaque omnino videtur, ex placenta post partum in utero relicta oriri facile posse hydatides, si vasa sanguifera nimis dilatentur, ac humores serosos recipiant, unde funiculus etiam initio flaccescere; deinde vero penitus fecedere atque corrumpi debet. At vero de his postea plura adhuc moneamus. Cum autem varii narrentur ab observatoribus fide dignis casus,

40) RUYSCH. observat. anatom. chirurg. 28. p. 34. obs. 33. p. 43. fig. 34. 35. — Thefsaur. anatom. II. n. 8. p. 15. — X. n. 63. p. 27.

41) Eph. nat. curios. dec. III. ann. 5. 6. obs. 206. p. 460.

42) Opera minora, vol. III. obs. 48. p. 344.

casus, ubi vel graviditas nulla praeiisse videretur, vel, licet illa praegressa, placenta cum foetu feliciter expulsa fuerit, tamen tempore longo praeterlapso hydatidum acervus eliminaretur: hae quoque observationes subjungendae videntur.

B. Hydatides ἀνδρῶν.

Molam hydatidofam, quam haec species constituit, posset profecto aliquis ex placenta diu jam in utero relicta et per plures annos ibi delitescente explicare, nisi obstarent variae tamen observationes, quae vel in virginibus, vel in vetulis, diu jam ἀνδρῶν, vel vero in iis mulieribus insitutaee sunt, quarum secundinae nequaquam relictæ in utero, rite post partum secesserunt. Hae itaque observationes explicandae videntur, sicut polypi fugaces LEVRETI, seu polypi vesiculares, humore limpido gelatinofo repleti, qui apud vetulas in annis climactericis non raro oriuntur ex impedito sanguinis circuitu per vasa uterina, et inde producta serositate aut pituitositate humorum effusorum.

aërius jam, aliquando corpuscula quaedam, vesicae fellis simillima, in utero vetularum generari, quae humore repleta sint, edixit. 43)

Sic quoque LOSSIUS 44) narrat, viduam quadragenariam, abdomine hydropico, gestasse in utero per sex continuos annos molam sine ulla molestia, praeter gravitatis sensum. Mola haec ex vesicis plurimis, juglandum magnitudine, tenacibus et crassis constabat, quae aqua limpida scatebant, filamentisque erant nexae. Mola utero adnata libras quindecim pendit.

H 2

KANNE.

43) Tetrab. IV. ferm. 4. c. 79. p. 678.

44) Observat. medic. lib. IV. obs. 16. p. 359. (4. Lond. 1672.)

KANNEGIESSERUS observavit ⁴⁵⁾ septuagenariam anum, post hydro-
pis symptomata ejecisse hydatidum copiam per vaginam, quo facto liberata
est morbo praegresso.

Juxta SCHLIERBACHII observationem ⁴⁶⁾ virgo post refrigerium sup-
pressis mensibus hydropica evasit: in progressu vero morbi expellitur per
vaginam hydatidosa mola, quam cum pulmonum substantia auctor compa-
ravit, appensis vesiculis pellucidis.

Femina quadraginta octo annorum, per sex annos, et quod excurrit,
sterilis, tribus continuis mensibus gravida aut hydropica putata, parturien-
tium tandem doloribus corripitur, quo facto extruduntur e genitalibus hyda-
tides copiosae. ⁴⁷⁾

Muliercula suecica, hydrope, anxietate, palpitatione cordis, dolori-
bus per totum corpus vehementibus cruciata, usu lichenis islandici continuato
tantum denique profecit, ut massa evacuaretur hydatidosa, ovis piscium simi-
lis, quae hydatides veras fuisse recte judicavit observator SPÖRINGIUS. ⁴⁸⁾

THEORIA HYDATIDUM.

Ut theoriam harum vesicularum rite proponamus, ad varias primum
sententias respiciendum est, quas de hoc morbo phænomeno auctores pro-
tulerunt. Videamus deinde, quid ex quavis sententia retinendum, quid sit
vituperandum.

Prima, eaque a paucissimis tamen defensa opinio est, quae, ovula
ipfa esse, ex ovario detrusa atque utero adhaerentia has vesiculas, docuit.

Ad

45) Act. nat. curios. vol. VI. obs. 89.
P. 310.

46) *Ib.* vol. VII. obs. 61. p. 215.

47) WATSON in philosoph. transact.
Y. 1741. n. 460. p. 711.

48) Abhandl. der schwed. Akademie
der Wissenschaft. J. 1743. B. V. S. 246. f.

Ad quam quidem sententiam stabilendam, similitudo ovulorum cum hisce vesiculis occasionem praebuit. Auctor anonymus observationis citatae, ⁴⁹⁾ medici parisienses apud MAURICEAU, ⁵⁰⁾ ipse VALLISNIERI denique ⁵¹⁾ calculos suos huic opinioni dederunt. Et veritati quidem proximum videtur, hydatides in ovario saepissime generatas ex ovulis depravatis originem petere, cum congestio ferrosorum humorum versus ovarium et depravatio, laxitas denique vasorum ovarii eodem conferant. ⁵²⁾ Prima quoque species hydatidum a nobis stabilita, cum ovulo ipsi juncta sit, atque hoc maxime expansum et dilatatum conspiciatur, ex hoc fonte manare jam supra monuimus. Degeneratio itaque ovi ipsius hydatides illas, quas primo loco descripsimus, generat: neque tamen haecce theoria ad alias species applicanda esse videtur.

Ex placenta vero praeprimis ipsa oriuntur hydatides. Quod cum innumeris fere observationibus confirmatur, alii medici ad glandulosam placentae naturam, atque ad depravationem succi glandularum respexerunt, ut hydatidum genesis explicarent, alii ad vasorum lymphaticorum dilatationem; plurimi ad vasorum sanguiferorum mutationem; alii denique ad vermium praesentiam confugerunt, ut hydatides ex iisdem derivarent.

Quod originem ex glandulis placentae dissolutis attinet, MALPIGHII auctor fuit opinionis illius, quae corporis animalis organa omnia ex glandulis conflata, atque in glandulas resolvi assumeret. Hinc idem quoque hydatides, ab ipso observatas, in tela cellulosa ac glandulosa ipsa sedem habere ac ex glandularum parenchymate evolvi arbitrabatur. ⁵³⁾ Defendit eam quoque
fen-

49) Breslauer Sammlungen, J. 1720
S. 214.

50) Obf. 377. p. 314.

51) Act. nat. curios. vol. I. obf. 166.
p. 363.

52) SCHACHER de virgine ascitica, in
HALLER dissert. pract. vol. IV. p. 336.

53) MALPIGHII oper. posthuma, p. 65.
(ed. Amsterd. 4. 1698.)

sententiam immortalis BOERHAAVIUS: 54) ipse denique RUYSCHIUS, 55) qui inde eandem demonstrare conatus est, quod maximae quidem hydatides haudquaquam in maximorum placentae vasorum vicinia, sed variis passim locis generentur. Quodsi vero ex vasis forsitan dilatatis gignerentur, in maximis semper vasis sedem haberent maximae molis hydatides. Sed quantopere postea mutaverit sententiam celeberrimus naturae scrutator, mox videbimus. Ex glandulis inflatis hydatides derivavit LE CATIUS, 56) ex tumoribus glandularum aquosis BREHMIIUS. 57) Imo HALLERUS ipse credidit ex atheromatibus, aliorumque tumorum glandulosoꝝ conubio cum hydatidibus optime posse explicari hydatidum ex glandularum tumoribus aquosis originem, idque speciatim phaenomenon, quod minor saepius vesicula majori inclusa sit. 58)

Uberius tamen hanc opinionem refutare studuit HAENIUS, eaque protulit isti contraria argumenta, ut assentiri ipsi omnino debeamus. 59) Cumque HALLERUS jam probavit, nullas plane esse in placenta humana glandulas: 60) aliasque in aliis partibus hydatides ex glandularum morbis, tanquam ex causa proxima haudquaquam posse explicari; HAENIUS inde effecit, quod longe alienam inveniamus indolem glandularum, si vel tumescant vel depraventur. Possent tamen glandularum tumores causam remotam praebere, qua hydatides producuntur, mox monstrabimus.

Ex

54) Ep. ad RUYSCH. de fabric. glandular. p. 40.

55) Observ. 33. p. 44.

56) Philos. transact. Y. 1741. n. 460 p. 713.

57) De hydatidibus in HALLER, diss. pract. vol. IV. p. 259. 260.

58) HALLER. element. physiolog. vol. II. p. 391.

59) HAEN'S Heilungsmethode, B. III. Th. VII. K. 3. S. 309. f.

60) HALLER. element. physiolog. vol. VIII. p. 230.

Ex vasis itaque lymphaticis placenta dilatatis alii hydatides derivare sibi famferunt, quia alibi etiam hydatides proveniant, ubi vasa obfructa sint. FABRICIUS ⁶¹), BIDLOOVS ⁶²), POHLIUS ⁶³), ASTRUCIUS ⁶⁴), cum varicibus venarum hydatides comparantes, hanc theoriam praeprimis defendunt. HAENIUS vero et HALLERUS ideo potissimum rejecerunt hanc sententiam; quia solitariae alioquin esse deberent hydatides, cum inter binas vasis lymphatici valvulas dilatatio unica contingere possit; quia manifesto saepius ex vasis sanguiferis ortae videantur et ex iis a materia injecta repleti possint; quia etiam rubellus nonnunquam humor hydatides repleat, ex vasis sanguiferis in easdem effusus; quia denique saepius major hydatidis minorem contineat, aut separatae aliquot hydatides ab aliis libere circumnataent. HALLERUS praeterea multo latius patere hydatidum sedem, quam systematis lymphatici, addidit, cerebri exemplo et placentaе uterinae. Prae nobis tamen ferendum, vasa cerebri lymphatica, licet ubique in hoc viscere aperte demonstrata non sint, videri tamen non deesse, cum CRUIKSHANKII et SCHREGERI inquisitionibus luculenter satis ostensum sit, capitis internas partes etiam adire vasa lymphatica; quorum et existentiam et distributionem effecit, descripsit et delineavit immortalis systematis lymphatici conditor MASCAGNI. ⁶⁵) Quod placenta uterinam attinet, vasa lymphatica neque demonstratu neque assumtu facilia sunt, cum functiones foetalis placentaе partis requirere vasa lymphatica non videantur. Etenim venarum umbilicalium ramusculi absorbent humores ex arteriis maternaе partis in parenchyma placentaе excretos, neque immediatus inter utramque placentaе partem nexus adesse

61) Act. nat. curios. vol. X. obs. 36. p. 121.

62) Exercitat. anatom. chirurg. II. p. 11.

63) De hydropo ex hydatidib. in HAL-
LER. diff. pract. vol. IV. p. 271.

64) Von Frauenzimmerkrankheit.
Th. III. S. 293.

65) MASCAGNI überf. von LUDWIG
S. 96.

adesse videtur: qui si adesset, lymphatica vasa superflua omnino non forent, sed summè proficua. ⁶⁶⁾

Cum vero saepius extra graviditatem utero adhaereant hydatides, quaerendum est, an et hae absque vasorum lymphaticorum morbis possint explicari. Laesio externa, lapsus in uteri regionem fecit aliquando nonnihil ad hydatides producendas, ⁶⁷⁾ quod liquidem sine dilatatione aut ruptura vasorum uteri ipsius lymphaticorum, quae numerosissima esse supra monuimus, fieri posse, negamus.

Magis tamen ad vasorum sanguiferorum dilatationem morbosam et ad effusionem sanguinis depravati, serosi in vasa sanguifera ipsa et placentae et uteri respiciendum. Negavit quidem VALLISNIERI, ⁶⁸⁾ hydatides cum vasis sanguiferis cohaerere, rubrumque colorem, qui saepius in vesiculis his animadvertatur, a remanente intra rugas grumo sanguinis derivavit. Egrege tamen RUYSCHIIUS ostendit, vasa sanguifera placentae vere transire in hydatides, ⁶⁹⁾ atque ex placenta in utero post partum relicta, quae sero tandem a naturae viribus mota expellatur, posse optime declarari ortum hydatidum. Confirmat RUYSCHII opinionem immortalis HALLERUS, ⁷⁰⁾ confirmat ALBINI memoratu dignissima inquisitio, qua solutiora vasa placentae, aberrantes vero truncos

66) Cf. SCHREGER fragm. anatom. et physiol. fasc. I. p. 27. 38. — MICHAELIS observat. circa placentae ac funiculi umbilicat. vasa absorbent. 8. Götting. 1790. — MÜLLER physiol. system. vasor. absorbent. p. 23. (4. Lips. 1793.) — MÉCREL ad BAUDELOCCQUE, Th. I. S. 295. 296.

67) LITRE dans les mémoires de

l'academ. des scienc. à Paris ann. 1715. p. 9.

68) Ephem. nat. curios. dec. II. ann. 9. obs. 38. p. 76.

69) RUYSCH. advers. anat. dec. II. n. 10. p. 32.

70) Opera minora, vol. III. obs. 48. p. 344.

truncos ramosos de chorio pendulos, qui in hydatides terminarentur. 71) Confirmat denique hanc sententiam WRISBERGII tentamen iniiciendi hydatides, quod felici successu praeditum fuit. 72)

Verosimillimam reddunt hanc opinionem ea quae mola, a nobis exhibitae ratione decursus vasorum ad hydatides procedentium, declarat. Nec silentio praetereunda sunt, quae REUSSII circa has hydatides in novis observatae circa fruct. vasor. in placenta humana et pecul. hujus cum utero nexum Tubing. 1784. habet; eas nempe a valvulis vasorum, tam arteriosorum quam venosorum placentae vel effici, vel saltem augeri. Auctum exinde valvularum ipsarum volumen egregie exposuit Fig. II. Tabulae Observat. annexae, uti et valvulas directione sibi oppositas, quarum ope modum nexus mediati foetum inter et matrem Fig. IIIa explicavit. Rem omnem efficere, data hacce opportunitate, omnino in votis fuisset; propter temporis angustiam aliqua tantum pericula a nobis instituta fuere, quorum eventus is fuit, ut immisso in vascula chorii molae hydatidicae tria tubulo; mercurius vivus in hydatides eleganti spectaculo se diffuderit, ita tamen ut non omnes racemum efficientes vesiculae repletae fuerint, neque facile mercurius a trunco in ramos perrexerit, imo nonnunquam in trunco ipso sub progressu sifteretur; nec nisi leni pressione ultra urgeri potuerit. Quae, licet pauca, tamen continuam e vasu sanguiferis in hydatides viam evidenter adesse; valvularum praesentiam, quam et repleta mercurio portio molae hydatidicae, quam nunc intuemur, quoad habitum externum loquitur, eo verosimilem fieri, docent.

Hinc ex constitutione mulieris pituitosa et serosa, 73) ex serosorum et aquosorum humorum versus uterum congestione, ex depravata inde pendente

71) ALBINI annotat. academ. lib. I. c. 18. p. 69.

73) HUFELAND's Annalen der französischen Arzneykunde, Th. II. S. 244.

72) Nov. Comm. Gött. vol. IV. p. 72.

dente foetus nutritione, et mala ejusdem evolutione declarari posse hydatidum ortum, patet. Hinc etiam tumores glandularum uteri, scirrhi, atheromata, aliaque glandularum mala cum hydatidibus uteri saepius juncta sunt, cum pressione horum tumorum stases oriantur ac dilatationes vasorum. Non sine jure itaque GOTTWALDIUS molam vesicularem esse ovum imperfectum arbitratur. 74)

Alia tamen in medium proferenda hydatidum causa, eaque animata. Vermibus generari hydatides, TYSONIUS obiter monuit, nec tamen satis bene expressit naturalem historiam vermium eorundem. 75) HALLERUS hanc opinionem flocci pendit, neque ullo modo eam statui posse autumavit. 76) Eximie tamen meritis est de hac historiae naturalis parte GOEZIUS, qui indefesso prorfus studio naturae adyta rimans, in placenta humana hydatidosa vere et manifesto vermes detexit: 77) quos et in aliis corporis humani hydatidibus HUNTERUS invenit. 78)

Vermium hoc genus TAENIAE VESICULARIS nomine GOEZIUS insignit, ipsumque habitare in vesica propria ex integumentis corporis humani formata, sub qua quidem glauca adhuc ac interna adfit membrana lympham continens. Caput vermis quadrioculatum, duplici corona uncinata cinctum, corpus rugosum. Haec quidem vermis descriptio distinguit eundem a ceteris omnibus vermibus haud armatis. Salva tamen tanti viri auctoritate, nomen genericum TAENIAE adaequatum omnino esse, valde dubito: quippe cum praeter os quadrilobum nihil cum taenia commune habeat. Corpus enim
neque

74) Ephem. nat. curios. dec. III. ann. 9. 10. obs. 159. p. 289.

75) LESKE'S Auszüge aus den Naturhistor. Abhandl. in den philosoph. Transact. B. I. S. 110.

76) Elem. physiol. vol. II. p. 392.

77) GOEZENS Naturgeschichte der Eingeweide-Würmer, S. 196.

78) RICHTERS chirurgische Biblioth. B. XIII. S. 148.

neque articulatum; neque simplex, sed duplex uncinorum corona orificium cingens: praeterea vero corpus globosum, vesicula inclusum, maximum facit discrimen inter taenias et nostrum vermium genus. HYDATIGENAE itaque nomen huic generi magis congruum esse videtur.

Eundem quem GOEZIUS, vermem in utero hydatidibus obfesso, observavit quoque anonymus in collectione BALDINGERI. 79)

Neque tamen omnes hydatidiosi tumores ex vermium horum nidulis explicandi esse videntur, quod GOEZIUS quoque concessit. Hydatides animatae magis flaccidae, parum rugosae sunt, cum duobus sibi proxime continguis involucris, propria vermis et membrana a corporis humani involucris pendente, lymphae comprehendatur. Hydatides vero ab aliis causis oribundae, multo magis elasticae, duriores, ferme cartilagineae sunt, et lymphae uberrima praeter naturam expanduntur. 80) Deinde etiam ad glaucum internae membranae, quae vesicam globosam constituit, colorem respiciendum, cum glauca sit membrana interna in hydatidibus animalis, limpida vero et aquei coloris involucrum hydatidum ab aliis causis productum. Glaucum illum colorem VALLISNIERI jam vidit, unde hydatides vere animatas fuisse, quas ipse observaverit, patet.

Ex hisce itaque fontibus explicanda hydatidum theoria, in qua si quando lapsus fuero, largiantur benigni lectores hoc juveni literarum non plane rudi, usu tamen atque experientia haudquaquam fatis conspicuo.

79) Neues Magazin für Aerzte, B. VI. S. 358. 80) GOEZE S. 192.

THESES.

1. Medicamina sic dicta sedantia irritando agunt.
2. Dantur omnino febres topicae.
3. Male confunduntur ab auctoribus scrofulae, struma et bronchocele.
4. Contagia permutando solidum vivum agunt.
5. Passio a congestionibus orta activis gradu tantum ab inflammatione differre videtur.
6. Febris sic dictae puerperalis natura est inflammatoria.
7. Stimuli quamcunque in corpore mutationem producere apti ad causas pertinent remotas.
8. Signum graviditatis certum est motus embryonis.
9. Sunt omnino utero fibrae musculares.
10. In consolidandis ulceribus non solum ad eorundem originem, sed etiam ad tempus, quo duraverint, respiciendum est.
11. Cirrhocele duplex, vel in dilatata vena spermatica ipsa, vel in dilatatis corporis Highmoriani vasis sedem habet.
12. Luxationes ossis femoris, quae lente oriri dicuntur, plerumque e luxationum numero relegandae esse videntur.

AL SRE DI GREGORINI.

Non scartabellata solamente, anzi accortamente studiata la di Lei dissertazione, di gioja il cuor mi trabocca, avendo Ella maneggiato così adeguatamente un siffatto soggetto malagevole ed intralciato. Fatto stà, al mio parere, che Ella, particolarizzando specialmente di questa malattia i segni, gli ha lumeggiati di modo, che ognuno potrassi oramai procurare una bastante conoscenza di esso morbo. Comechè io mi sia sdebitato, riguardo a questo trattato, di quanto Le promisi, cioè di ripulir un pochino le espressioni e di vegghiar sopra la giustezza della stamperia, è però a Lei, che conviene l'onore del lavoro istesso e del profitto che ne tireranno i giovani, nella nostra arte principianti.

In conseguenza della qual cosa ha Ella altresì ben meritato l'onor fomme, che stà la facoltà per conferirle: donde Ella è anche degnissimo per molte altre cagioni: perchè rare volte si vede un giovane, il quale, soverchiando ogni ritegno, si sia approfittato tanto nella medicina, e chi abbia studiato con tanto ardore, quanto Ella ci ha mostrato. In sostanza ognuno di noi altri professori della facoltà La conosce e La stima ugualmente: frattanto al pari di me niuno può amarla svisceratamente, avendo io avuta occasione quasi ogni giorno, di godermela con Lei e d'imparar a conoscere la garbatezza de' Suoi costumi e l'amabilità del Suo cuore. Laonde fra poco tempo una tanta dimestichezza tra noi succedette, che non potemmo stare, nemmeno un giorno, l'uno senza l'altro. Che che ne paja altrui, ho sempre trovato, che del mio amore verso di Lei l'unica cagione sia la schiettezza e bonarietà del suo carattere, le quali guidato L'hanno semper sul cammino della virtù e del diritto. Ora oompita che ha la di Lei carriera accademica, son' certo, che nel dubbio cammino della pubblica vita, dove il senno e la ragione tante volte si smarriscono, l'innocenza e la candidezza del suo cuore tuttavia il di Lei sentiero rischiareranno. Quanto all'esercizio dell'arte, eziandio sonn' persuaso, che Le riuscirà bene, non mancandole l'ingegno e la destrezza, di che bisogna che molti altri stiano privi, comunque abili e dotti giovani essi si siano. Bensà che le riuscite delle fatiche e cure nostre non danno verun merito nè veruna preferenza al medico: altrimenti

— — il mastro Salasso,
cayadenti perfetto e ciurmatore,
che vende pallotte, e polveri e brachieri,

altrin-

altrimenti colui sarebbe il miglior medico di questo mondo. Ma la penetrazione, con cui si approfonda la natura e le cause delle malattie, assoda la vera gloria del medico: e la coscienza di aver servita l'umanità, conforme il nostro sapere e giusta la misura delle nostre forze, questa è l'unico guiderdone, donde è regalato il medico schietto e candido. E esso guiderdone anch' Ella ha già talora sentito, e lo sentirà sovente, ad onta di tutti gl' impacci, che si alzeranno contro le di Lei buone intenzioni. Mai non perderà Ella d'occhio la gran mira dell' arte nostra, cioè il sollievo delle pene dell' umanità: allora anch' Ella non starà mai senza la benedizione, ch'è siegue la fedeltà nelle nostre fatiche. Iddio, il quale il cuor gradisce, ed a cui serve, chi 'l suo dover compisce, la benedica, e Le largisca la felicità verace, la quale nasce dall' adempiere i nostri doveri. Stia bene, carissimo Gregorini, e si rammenti sempre della nostra amicizia. Hala, a' 5 April. 1795.

KURT SPRENGEL.

G R E G O R I N I S U O

S. P. D.

DEMETR. ZAPHYRIDES.

Quum' semper, si quid feliciter prospereque TIBI contigerit, maximum ego una cum omnibus, qui TE amore prosequuntur, gaudium ac voluptatem percipiam: dubitare profecto non poteris, quin ego effusissimo gaudio perfunder hodierno laetissimo sane die, quo occasio TIBI oblata est edendi speciminis indefessae TUAE et singularis industriae in literarum et potissimum in divino Medicinae studio laudabiliter adhibitae. Quidni enim gaudeam, quum ad patriam, quae nobis communis est, et ad literarum studia, quae nobis communia sunt, vinculum accedat arctissimum, nimirum amicitiae, quam, ex quo TE cognovi, uterque nostrum sancte et inviolate semper coluit!

Nil

Nil autem hoc die tam solemnè magis, a numine illò coelesti precor et rogo, quam, ut TE factum et tectum, ut ajunt, ab omnique incommodo, detrimento atque molestia, sincerum integrumque ad supremam usque aetatem conservet, quò studia TUA reipublicae diu reperiantur saluberrima. Sit rerum TUARUM status semper fortunatissimus florentissimusque. Quod restat, TUUM amorem, quem maximi facio, ut et in posterum mihi conserves, iterum ac saepius rogo. Ego vero omnem semper operam in eo figam et collocabo, ut, quanti TE aestimem, et TU et alii manifestis documentis cognoscant.

Vale, GREGORINI doctissime, et res TUAS age feliciter. Scripsi Halae in Academia Fridericiana, die X. Aprilis MDCCLXXXV.

GERASIMO GREGORINI

AMICO DILECTISSIMO

S.

O. CHR. ROSENBERG

Cuncta fluunt, nihil est persans in orbe; jamjam excurrit tempus, nimis fugax, quod nobiscum peregisti. Ex iis es, quod hic profiteor, laetus quod Ipse non negabis, quibuscum arctioribus vinculis me dextra fortuna conjunxit. En finem jam conjunctae familiaritatis, quo versabamur hucusque, at nequaquam finem etiam amicitiae nostrae, trita viâ merae longioris consuetudinis atque communis studii haud contractae, et sola sejunctione haud certe dividendae.

Gratulor, Doctorande doctissime, adolescens plurimum dilecte, ex imo pectore congratulor TIBI, quod honores tandem attigeris, tam diu meritos. Tu qui tot adimniculis eras destitutus, cui tot obstabant impedimenta, ut progressus TUOS morarentur, satis fortes, assiduitatis, ingenii acuminis ope, nec non scientiarum

scri

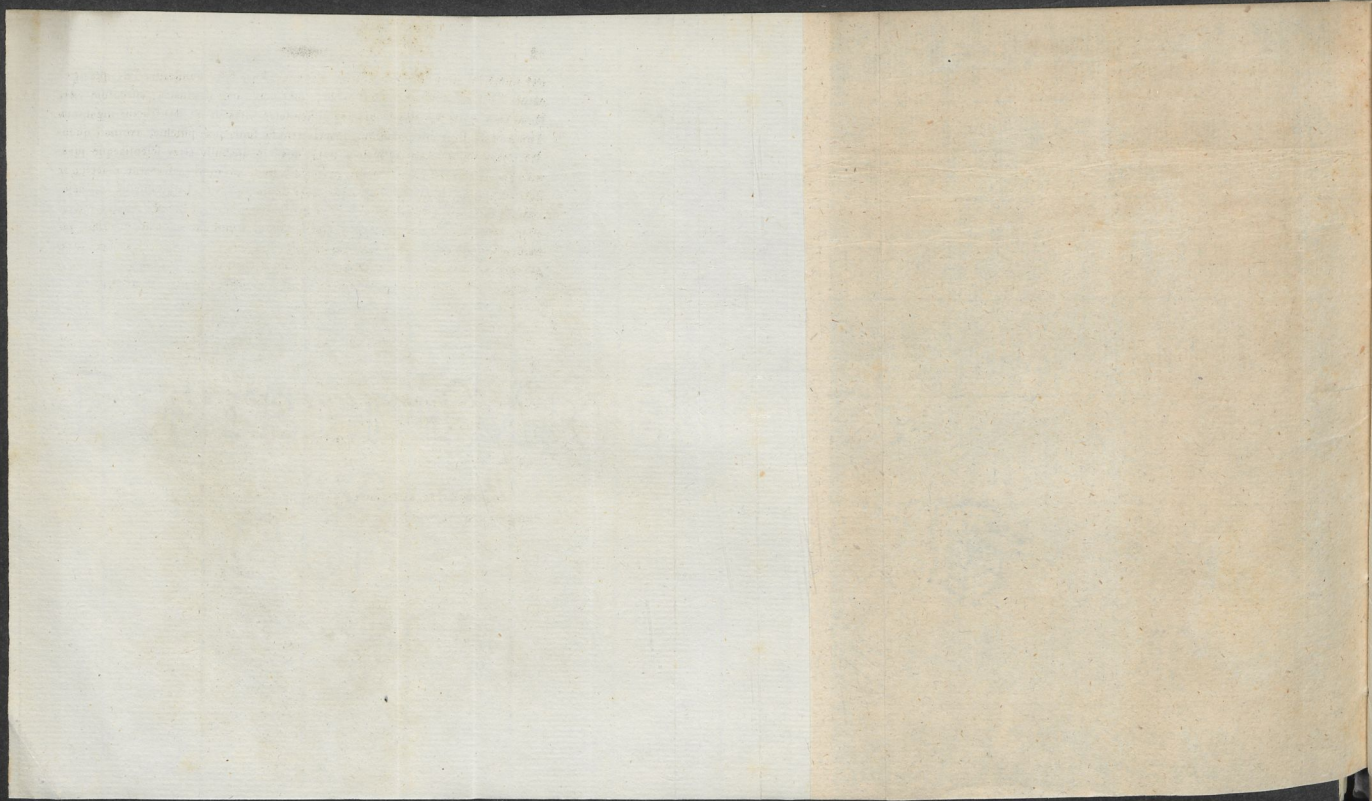
acri amore tot alios superasti. Satis, Vir doctissime, fatis monstrasti, TE, quae generose TIBI proposueras, nobili modo, praenobilissima pertinacia, affectum esse. Haud sane invita agressus es minerva difficultates. Graecus es; fert fructus ingenium. Tuum beati illius soli, omnibus quaevis venusta sunt, quae pulchra, exornati quondam majorum Tuorum auspicio: ubi, quasi incunabulis artes scientiaeque juveniles fovebantur; ubique et nostri praepriis studii primum enascebatur tenerrimus flos. Maturuerunt pulchri hi fructus opera studioque TUO. Large ditatus es, majorum digne haeres; manibus eorum, ut pie grates solvas, TUI est. Grates referas etiam viris illis, quorum auspicio, quibus ducibus studium tam bene successit, qui naturae aenigmatibus dissolvendis operam dant indefessam, et quibus conantibus egregie omnia eveniunt: et illi inprimis, quo usus es vere amico, quique docentis vices oblitus, sola utilis atque veri alta superbia correptus, scientiis atque discipulis prodesse adfectat.

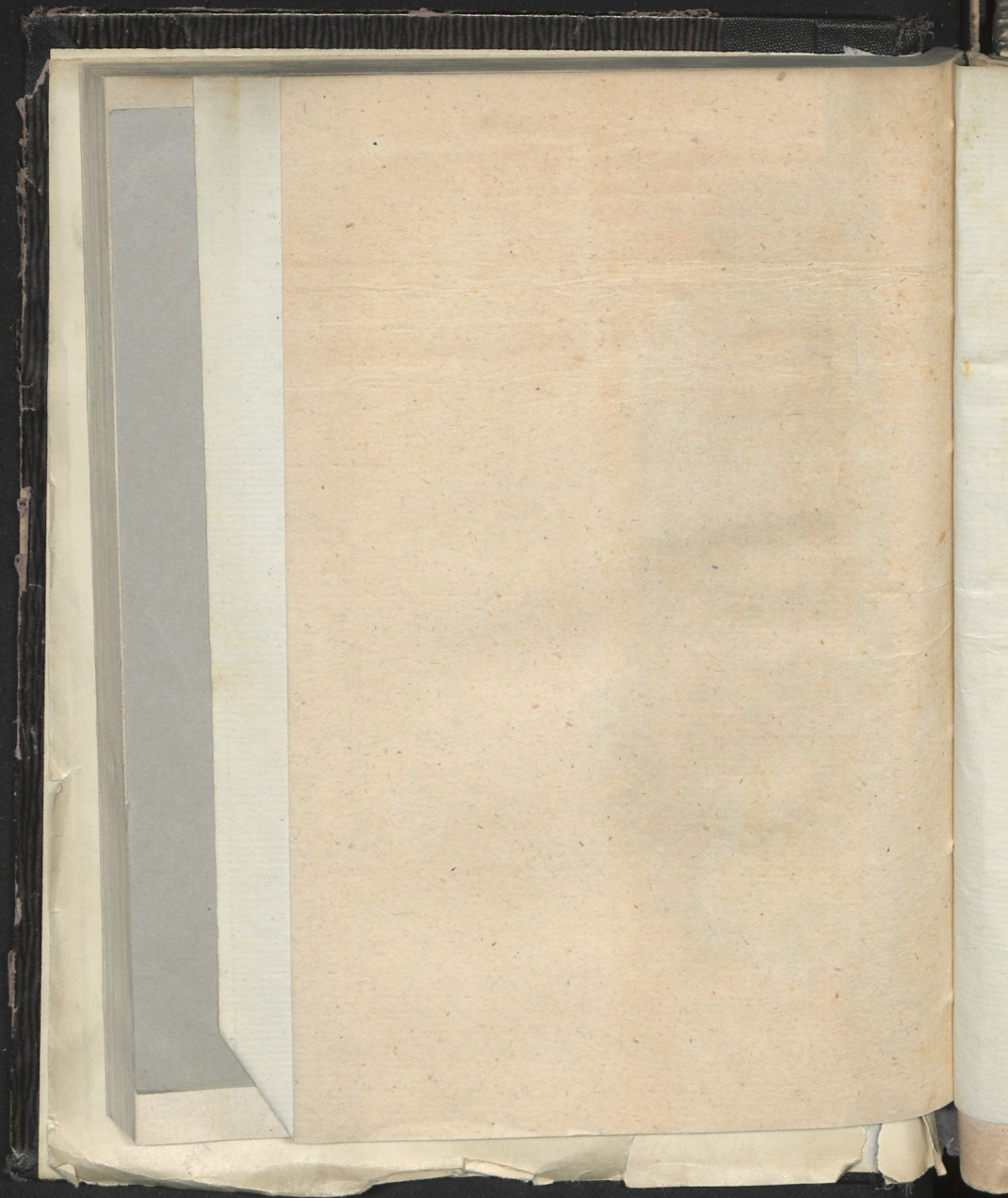
Sufficiant haec, ut intelligas, quae sentiam; restant plura pectori alte recondita. Reliquo commixtus cum saluatorum grege, veritus sum, ne dispaream, quare amicitiae nostrae exiguum hocce monumentum hic ponere statui. Quamvis iucundum hoc munus palam perficiendi longe desideratam mihi dederis facultatem, hic potius eo perfungi malo, ne verba diffundendo amicitiae detrahatur sanctitati. Satisfactionibus id proprium esse, ut major ipsarum vis nonnumquam os praecludat, non ignoras.

Ubiq̄ terrarum vitae ratem devehat irreparabile fatum, 'utinam sis felix ubiq̄cunq̄ mavis, et nostri memor vivas! ! Scripsi Halae. prid. non. April. MDCCXCV.

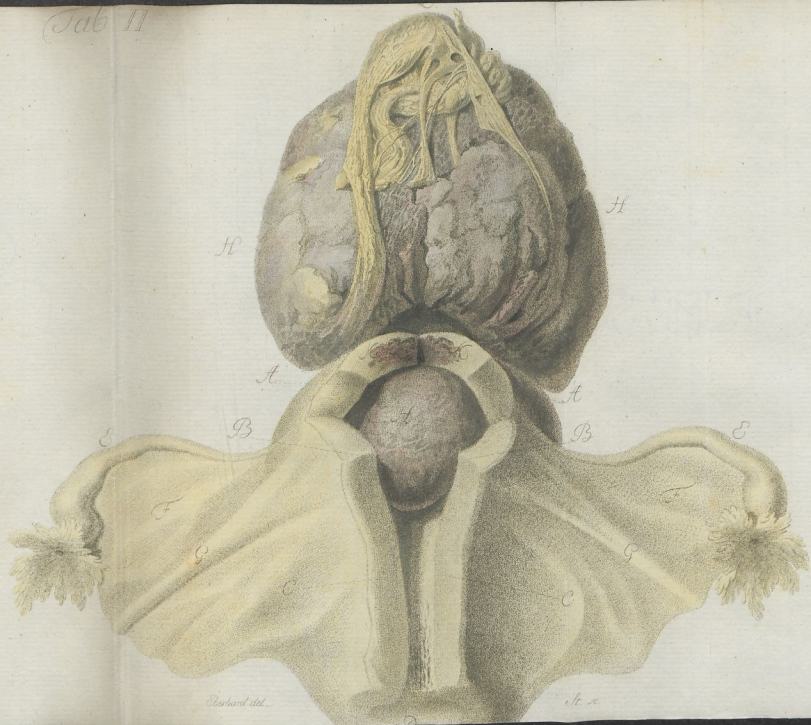

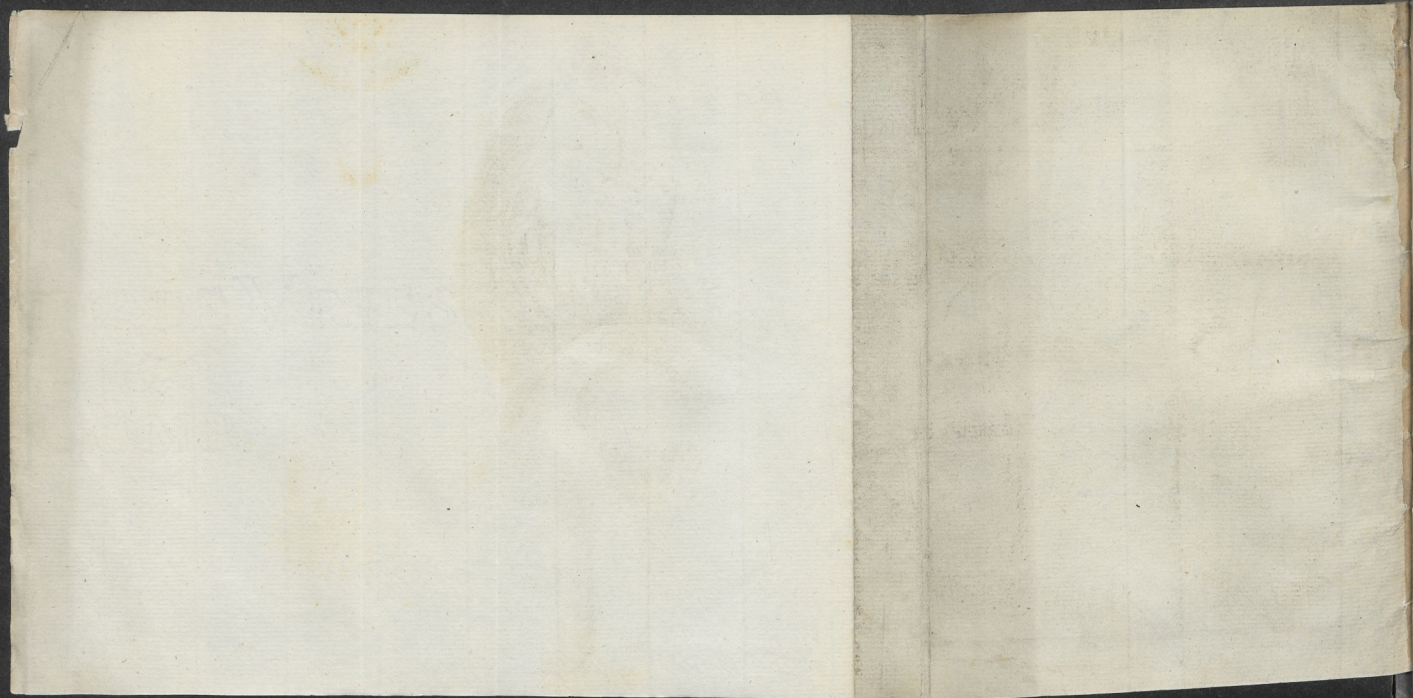

16. x

Tab II

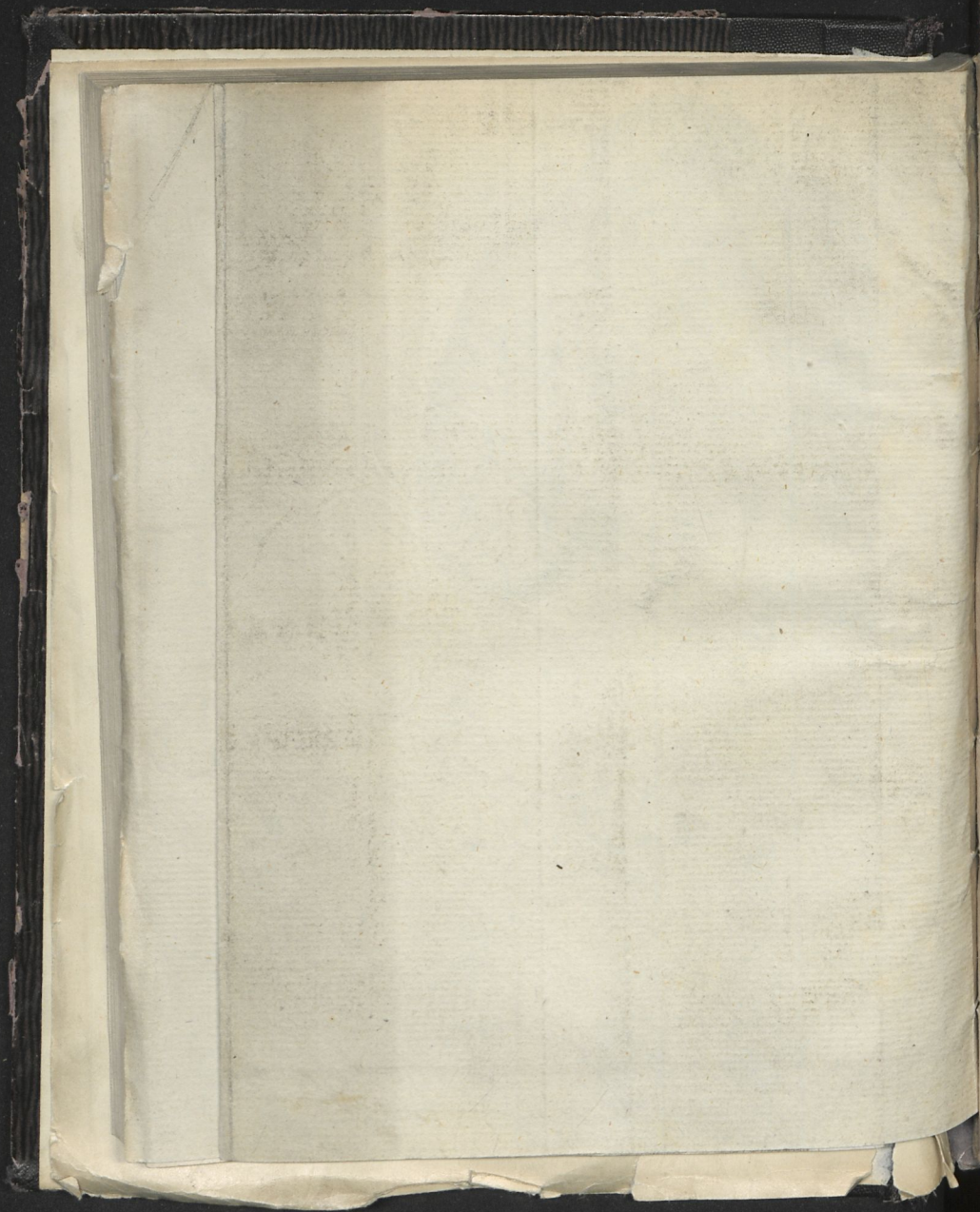

QU

PR O

CA

Halle, Diss., 1795/1800

ULB Halle
001 938 460

3

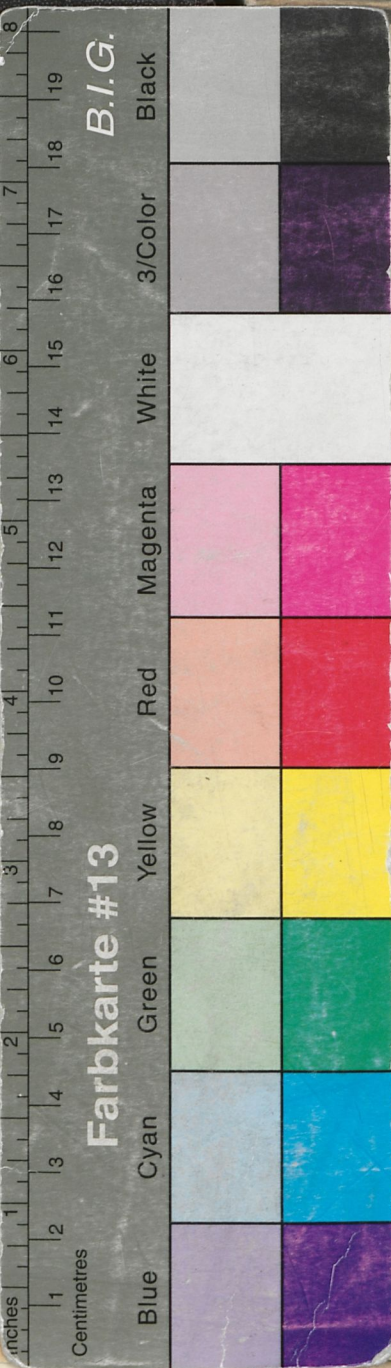

56.

vel 18

DE
HYDROPE UTERI
ET DE
HYDATIDIBUS

IN UTERO VISIS AUT AB EO EXCLUSIS,

SPECIMEN INAUGURALE MEDICUM
QUOD
CONSENSU FACULTATIS MEDICAE
PRO
GRADU DOCTORIS MEDICINAE ET CHIRURGIAE
LEGITIME OBTINENDO
DIE XIV. APRIL. MDCCXCV.
PUBLICÉ DEFENDET
AUCTOR
GERASIMUS CONSTANTINI DE GREGORINI
CEPHALENAEUS.

ACCEDUNT TABULAE AENAE,
VIVIS COLORIBUS DISTINCTAE.

HALAE,
TYPIS BATHEANIS.